

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ

Икономически и финансов наблюдател
Първо тримесечие 2016 г.

Акценти

- Растежът на българската икономика през първото тримесечие на годината надхвърли всички предварителни прогнози. Според предварителните данни на НСИ за брутният вътрешен продукт неговият физически обем се е повишил с 3,0% на годишна база.
- Принос за ръста на икономиката има както вътрешното търсене, така и външното търсене, като все повече се повишава значението на вътрешното търсене (потребление и инвестиции) за икономическия ръст на страната.
- Наблюдава се забавяне едновременно на реалния ръст на износа и на вноса на стоки и услуги, но забавянето при вноса е по-голямо, което предопределя и подобряването на стойността на нетния износ спрямо първото тримесечие на 2015 г.
- Всички икономически сектори с изключение на строителството регистрират растеж на своята БДС, като в промишлеността годишният реален ръст е в размер на 5,3%
- Много положителни са и данните за развитието на пазара на труда. Нивото на безработица през първото тримесечие на 2016 г. е 8,7%, което е с 2 пп по-ниско спрямо стойността на показателя през същия период на предходната година.
- Заедно с намаляването на безработицата, заетостта в страната продължава да се увеличава. Според данните от Наблюдението на работната сила броят на заетите се повишава с с 0,7% на годишна база, а коефициентът на заетост вече е около равнищата, наблюдавани през 2009 г.

- Ускорява се годишният ръст на средната работна заплата в страната, като все по-голямо значение за нейната динамика има повишеното търсене на труд, включително със специфични квалификации, което не може да бъде посрещнато от съответстващо му по образование и квалификация предлагане на работна сила.
- Салдото по текущата сметка остава положително (1,5% от БВП). Ръстът на износа се забавя, но същото се наблюдава и при ръста на вноса, което допринася за подобряването на салдото по търговията със стоки.
- През първите три месеца на 2016 г. дефлацията в България отново се задълбочава. До голяма степен новото понижаване на общия ценови индекс в страната се дължи на динамиката на международните цени на петрола. Все пак, динамиката на цените на горивата през следващите месеци показват, че може да се очаква постепенно завръщане на месечната инфлация към нулевото равнище, а до края на годината тя да регистрира и положителни стойности.
- През първото тримесечие на 2016 г. консолидираната фискална програма регистрира излишък от 1 863,6 млн. лв. (2,1 % от прогнозния БВП), който съществено надхвърля излишъка, регистриран една година по-рано.
- Подобряването на фискалната позиция се дължи както на фактори свързани с повишаване на данъчните приходи и ограничаване на бюджетните разходи, но също и с еднократни фактори като постъпили грантове от ЕК в частта на помощите, които са в размер на 786,1 млн. лева.

- През първото тримесечие на 2015 г. банковата система в страната се запазва стабилна, с висока ликвидност, рентабилност и капиталова адекватност. Към края на март активите на банковата система са на стойност от 87,1 млрд.лв.
- Най-съществена промяна в структурата на активите на търговските банки е намалението на паричните средства в централни банки с над 1,8 млрд. лв. спрямо края на 2015 г., което се свързва със стремежа им да намалят „свръхрезерва“ си по сметка в централната банка. Една част от паричните средства са трансформирани във финансови активи на разположение за продажба и по-конкретно в дългови ценни книжа, а друга част от намалението на паричните средства се свързва с намаление на привлечените средства – най-вече намаление на краткосрочни депозити от чужбина.
- Кредитът за фирми и домакинства намалява, което се дължи изцяло на намалението на „лошите“ кредити и на овърдрафта, докато стойността на редовните кредити е почти без изменение.
- Делът на необслужваните кредити с просрочие над 90 дни намалява и към края на март той е 14,8% от всички кредити (без тези за банки), което е близко до дела на необслужваните кредити от края на 2011 г.
- Печалбата след данъци на банковата система продължава да се увеличава. За първото тримесечие на 2016 г. тя е в размер на 305,3 млн.лв., което е най-високата печалба на банковата система за този период от годината от 2009 г. насам.

- Продължава процесът на спад на лихвените равнища по кредити и депозити. Основни фактори, влияещи върху динамиката на лихвените равнища в страната, са ниските референтни лихвени равнища в Еврозоната и в САЩ и достъпа до евтин привлечен ресурс за търговските банки.

Тема на фокус: Кредити за нефинансови предприятия и домакинства

През последните години българската икономика регистрира няколко поредни години на икономически растеж. Стойността на брутния вътрешен продукт (БВП) се възстановява и надхвърли най-високата си предкризисна стойност от 2008 г. Броят на работните места започва да нараства, което доведе до бързо намаляване на безработицата в страната и нейните стойности вече устойчиво се задържат под средните за ЕС 28. Няколко години под ред текущата сметка на платежния баланс се задържа положителна, а нетният износ на стоки и услуги в преобладаващата част от последните 3-4 години има положителен принос за ръста на икономиката.

Въпреки това положително развитие на икономиката кредитът за нефинансови компании (по-нататък, само фирми) и домакинства не нараства, а през определени месеци от последните години дори отбелязва номинален спад на стойността си. При това кредитът за фирми и домакинства не нараства въпреки високата ликвидност на банковата система. Настоящият материал си поставя задача да проследи динамиката на кредита за фирми и домакинства през последните години и да изтъкне факторите, които в най-висока степен са й повлияли.

Динамика

Преди 2008 г.

В динамиката на кредита за българските фирми и домакинства ясно се различават два периода – преди 2008 г. и от 2009 г. насам. През годините преди 2008 г. номиналният ръст на кредита за фирми и домакинства регистрира двуцифрени стойности. През периода 2000-2007 г. кредитният ръст почти постоянно се ускорява и през 2007 г. той надхвърля 60% на годишна база. Съществуваша опасения, че през 2007 и 2008 г. българската икономика е възможно да навлезе в период на „прегриване“ (индикатори за това бяха данните за динамиката на цените, за безработицата, за заплатите, от платежния баланс) и че банковият кредит може да е сред факторите, които допълнително насърчават този процес. През 2005 и 2006 г. БНБ предприе редица мерки за ограничаване на кредитната експанзия на търговските банки към нефинансовия сектор, чийто ефект бе ограничен. Търговските банки успешно се нагаждаха към променените нормативни условия, а кредитните ръстове са запазваха. През 2007 г. голяма част от наложените преди това ограничения бяха премахнати и номиналният ръст на кредити за фирми надхвърли 70%, докато този за домакинства отбеляза годишен ръст над 50%. Трудно е да се оцени дали ускоряващият темп на нарастване на кредитите, особено през втората половина на 2007 г. се е дължал на новоотпуснати кредити към нефинансовия сектор или е бил резултат от обратна покупко-продажба на кредити, които предишните две години търговските банки са продали навън или са прехвърли на небанкови финансови институции.

Постоянните двуцифрени годишни ръстове на кредита през периода 2000-2008 г. (а и годините непосредствено преди това) водят до това, че през 2008 г. стойността на банковия кредит за фирми и домакинства е близо 15 пъти по-висока от стойността му в края на 2000 г., като този за фирми е нараснал над 11 пъти, докато този за домакинства – над 29 пъти. Кои са основните фактори, стоящи зад сериозната кредитна експанзия, наблюдавана в края на миналия и първите години на настоящия век?

Като стартова причина трябва да се изтъкне периода на висока инфлация от 1996 и първите месеци на 1997 г. На практика, поради високата динамика на цените през този период изключително бързо намалява реалната стойност на всички задължения в икономиката, в това число и на фирмите и домакинствата

към търговските банки. (Разбира се, на същата основа намалява, дори по-силно, и реалната стойност на депозитите на фирми и граждани в търговските банки.) В резултат на инфлацията реалната стойност на кредита за фирми и домакинства в края на 1997 г. бе с над 75% по-малък в сравнение с края на 1996 г., въпреки че през същата 1997 г. неговата номинална стойност се увеличава с над 50%. В резултат на ценовата динамика, отношението между кредит и БВП (степен на банково посредничество в икономиката) намалява от около 65% през 1996 г. до под 10% през 1997 г. На практика всички задължения в икономиката са „занулени“.

Като следваща група причини трябва да се изтъкне периодът на стабилен и относително висок икономически растеж, регистриран в страната през периода 2000 – 2008 г. и съществуващите високи очаквания за продължаване на този период и през следващите години, като една от основните причини за тези очаквания е приемането на България в ЕС от 1 януари 2007 г. През периода 2000 – 2008 г. средногодишният ръст на физическия обем на БВП е около 6% и през всички години на този период (с изключение на 2001 г.) той е постоянно над 5%. Още по-високи са реалните ръстове на компонентите на вътрешното търсене, като средногодишният ръст на крайното потребление надхвърля 6,5%, а този на бруто образуването на основен капитал надхвърля 16%.

Очакванията, породени от присъединяването на България към ЕС са свързани от една страна с увеличаването на потенциалния пазар на българските производители, нарастването на притока на ПЧИ към страната (който и без това е достатъчно висок през тези години), а от друга страна са свързани и с оценката за съществуващо подценяване на цените на активите в страната, което се очакваше да бъде постепенно наваксано през годините след присъединяването. Всичко това прави предприемачите оптимистично настроени за бъдещия потенциал на техния бизнес (както и на търговските банки да финансират това разширяване).

Третата група причини е свързана със структурата на българския банков сектор и достъпа до външно финансиране. В резултат на проведената приватизация и последващи промени в собствеността на търговските банки и тяхната консолидация (както и на серията от банкови фалити, започнала през 1996 г. и постепенно затихваща през следващите няколко години). Големите търговски банки в България бяха собственост на чужди търговски банки, резиденти на

страни от ЕС, а в следствие и от Евроразоната (след въвеждането на еврото). Тези търговски банки имаха относително лесен достъп до евтино финансиране от привлечените средства от фирми и домакинства в страните от Евроразоната, чиято цена е съществено по-ниска от тази на привлечените средства в България, а по-късно, след 2010 г., осигурявано и от ЕЦБ. Тези относително „евтини“ привлечени средства те можеха да дават като заем или като депозит на своите дъщерни фирми в България, а те от своя страна да го влагат на българския кредитен пазар с по-висока доходност. Според данни на ЕЦБ възвръщаемостта на капитала (RoE) и на активите (RoA) в българската банкова система през 2007 и 2008 г. са едни от най-високите сред страните членки на ЕС 28, а ако се направи усреднение за страните от Евроразоната те са били с около 50% по-високи. През 2008 г. търговските банки в Евроразоната преобладаващо са вече на загуба, докато в България двата показателя не само остават положителни, но дори и се запазват относително непроменени (съответно 17,2% и 2,0%).

2009 г. и след това

С началото на финансовата криза, макар и с известен лаг от около половин година спрямо страните от Евроразоната, динамиката на кредитния пазар в България съществено се променя спрямо предходния период. Двучифрените номинални ръстове на кредита за фирми и за домакинства изчезват, като още през 2009 г. номиналният годишен ръст на този показател намалява до 3,6%, в това число до 2,3% на кредита за фирми и 5,8% на кредита за домакинства. През следващите години номиналните ръстове на кредита за фирми и домакинства се запазват нисък – в диапазона 1,2-3,6% за периода 2009-2012 г. В края на 2013 г. номиналната стойност на кредитите за фирми и домакинства се запазват практически на същото ниво от 2012 г., а през 2014 г. и 2015 г. стойността на показателя дори намалява номинално. (Трябва да се има предвид, че

съществения спад в стойността на кредита за фирми и домакинства през 2014 г. от близо 4,4 млрд. лв. се дължи до голяма степен на фалита на ТБ КТБ.) Ако се пресметнат реалните годишни ръстове на стойността на банковите кредити към фирми и домакинства (дефлирани с националния ИПЦ), то през периода 2010-2015 г. единствено през 2011 и 2013 г. има положителен ръст на показателя, докато през останалите четири години от периода неговата стойност намалява в постоянни цени.

На какво се дължи тази рязка промяна в динамиката на кредитните агрегати? На практика трите групи причини, които бяха изтъкнати като основни фактори за извънредно високия кредитен ръст през периода до 2008 г. до голяма степен обръщат насоката на въздействието си. След над десеторното увеличение на експозицията на търговските банки към фирми и домакинства нейната стойност към 2009 г. се доближава до средните за ЕС 28. През 2009 г. България е далеч от състоянието си от 1998 г., когато банковите кредити за фирми и домакинства са много по-ниски от средните за европейските държави равнища. Освен това, през 1998 г. фирмите и домакинствата, в следствие на високата инфлация практически са останали с минимални спестявания, които да бъдат използвани за увеличаване на потреблението и инвестициите.

На второ място, съществено се е променила макроикономическата обстановка и очакванията за нейното развитие в непосредствено бъдеще. През 2009 г. българската икономика отбелязва спад на физическия обем на БВП от - 4,2%. Индустрията и основни отрасли на услугите (като търговия, транспорт и туризъм) отбелязват спад на реалната стойност на брунтната си добавена стойност (БДС). През следващите години икономиката реализира положителни ръстове на БВП (в постоянни цени), но до 2014 г. включително те са минимални, в диапазона от 0 – 1,5%. Строителството отбелязва ръст на БДС през 2009 г., но още от 2010 г.

регистрира спад от 18,2% и едва през 2013 г. за първи път успява постигне макар и минимален ръст на своята БДС (в реално изражение). Но дори и след 2013 г. динамиката на строителството се характеризира с непостоянство и колебливост.

Влошената макроикономическа обстановка е характерна не само за България, а и за цялата общност на ЕС 28, САЩ и други основни икономически региони (например големите развиващи се пазари на БРИКС). Повечето страни членки на ЕС 28 преминават през период на по-голяма или по-малка корекция на цените на недвижимостите в съответствие от степента на надценяването им в периода на икономически бум до 2008 г. Този процес не подминава и България. Според данни на НСИ за средногодишните цени на жилищата в България за периода 2002 – 2008 г. цените на жилищата нараства над 4 пъти. Още през 2009 г. тяхната средногодишна цена намалява с 21,4%, като спадът на показателя продължава непрекъснато до 2013 г. През 2013 г. средногодишната цена на жилищата се връща около нивото си от 2006 г. и намалява с около 36% спрямо върховата си стойност от 2008 г. Това неминуемо се отразява на балансите на търговските банки както и на готовността им да финансират нови проекти в сферата на жилищно строителство, ваканционни имоти и търговски площи. В тази връзка развитието на кредита за подобен род проекти и приноса им за значителния ръст на кредитния агрегат може да се определи като спекулативен.

Третата група фактори, която е свързана с достъпа до външно финансиране, също се променя до известна степен. През повечето години след световната финансова криза българската банкова система се запазва сред най-печелившите от ЕС 28 като цяло (в тази група са трите прибалтийски републики, Чехия, Словакия, Полша, Финландия и Швеция), но разликата между България и останалите държави намалява. Променят се и други условия. От една страна се променят условията при търговските банки-майки от Еврозоната. Държавите от периферията на Еврозоната (в т.ч. Гърция и Италия) изпадат в остра финансова криза, като много сериозно започва да се говори за неспособността на големи търговски банки от тези държави да оцелеят след сериозен шок върху дейността им. За някои структуроопределящи банки от тези държави са наложени изисквания за повишаване на капитала поради промяна в оценката на качеството на техните активи и възможност за неизпълнение на основни базелски

станданти. Освен това (най-вече в Гърция) банковата система на няколко пъти изпада в колапс и невъзможност да реши непосредствени ликвидни проблеми поради масово бягство на вложители от търговските банки. На практика, като цяло банките-майки, собственички на някои от най-големите търговски банки в България, не са способни да продължат развитието си в периферията и влизат в режим на консолидация на наличните ресурси. Много от тях за дълъг период от време не бе ясен мащабът на проблемите на основните им пазари. Практическото спиране на кредитирането неизбежно фокусира вниманието на икономическите агенти върху финансирането на стартирали проекти и управлението на текущата задлъжнялост.

От друга страна се променят и условията за кредитиране вътре в страната. Икономическите агенти стават далеч по-предпазливи в сравнение с годините преди 2008 г. при поемането на нови задължения и силно ограничават своя заеман апетит. По-предпазливи станават и самите търговски банки. Те съществено повишават изискванията си при отпускане на кредитен ресурс както поради влошилите се икономически условия, така и поради бързото нарастване на дела на необслужваните повече от 90 дни вземания (по-нататък ще ги наричаме „лоши“ кредити) в общия кредитен портфейл. Според данни на БНБ, Банков надзор, в края на 2009 г. делът на „лошите“ кредити в общия кредитен портфейл е бил 6,42%,¹ докато в края на 2015 г. този дял е вече 14,78% (собствени изчисления). Натрупването на основната маса от „лоши“ кредити става през периода 2010 – 2011 г. и едва през 2015 г. започна да се наблюдават първи признаци на обръщане на тренда и намаляване на стойността кредитите с просрочие над 90 дни и на дела им в общия кредитен портфейл. С други думи, променя се както търсенето на кредитен ресурс, така и готовността за отпускането му поради съществено повишения рисков фактор, оценяван от търговските банки при предлагането му.]

Ниво на кредитно посредничество

Въпреки високите ръстове на кредита през периода 2000-2008 г. нивото на кредитното посредничество в България, измерено като отношение на стойността на банковите кредити за дадена клиентска група към БВП, остава около и по-ниско от средните нива за Евроразоната (различен състав за различните години). Това до голяма степен се дължи на изключително ниските нива, от които стартира този показател непосредствено след икономическата криза в България от 1996-97 г. Според данни на БНБ, Парична статистика, през 1999 г. делът на кредитите за фирми е бил 9,2% от БВП, а този на кредита за домакинства – едва 2,1% от БВП.

През следващите години делът на кредитното посредничество в страната постепенно се увеличава, но към 2006 г. все още остава по-нисък от този за ЕС 28. Според данни на ЕЦБ делът на кредита за фирми спрямо БВП за 2006 г. е 24,8%, докато за Евроразоната той е 41,4%. Същото е положението и при кредитите за домакинства – тяхната стойност е 16,9% от БВП за България и 51,2% от БВП за Евроразоната през 2006 г.

Дял на кредитите по групи клиенти към БВП

	Фирми		Домакинства		Потребителски	Жилищни
	ЕС	България	ЕС	България	България	
2006	41,4%	24,8%	51,2%	16,9%	10,5%	6,4%
2007	44,5%	35,7%	51,4%	21,5%	12,8%	8,8%
2008	47,1%	41,4%	51,1%	24,8%	14,2%	10,6%
2009	47,2%	42,5%	53,3%	26,3%	14,8%	11,5%
2010	45,7%	43,0%	54,0%	25,7%	13,9%	11,8%
2011	44,9%	41,7%	53,3%	23,6%	12,5%	11,1%
2012	42,9%	43,0%	53,3%	23,0%	12,0%	11,0%
2013	40,7%	42,9%	52,5%	22,8%	12,0%	10,8%
2014	39,0%	37,2%	51,3%	22,0%	11,5%	10,5%
2015	37,5%	35,4%	50,7%	21,0%	11,0%	10,0%

Източници: ЕЦБ, Евростат, ББР

¹http://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_download/bs_200912_a6_bg.pdf, достъп в мрежата на 25 май 2016 г.

През следващите години, благодарение на бурния ръст на фирмената експозиция към банките, кредитното посредничество за фирмите в България постепенно настига средното за Еврозоната и към 2012 г. стойността им се изравнява. През 2013 г. банковото проникване при фирмите дори изпреварва това за Еврозоната, но през 2014 г. и 2015 г., след фалита на ТБ КТБ, чийто портфейл бе преимуществено съставен от кредити за фирми, кредитното посредничество при фирмите в България е под средното за Еврозоната, но двете стойности се задържат близки една до друга. Задържането и дори намаляването на стойността на фирмения кредит, който се наблюдава в България, се наблюдава и е съпоставим с други страни от общността.

Кредитното посредничество при домакинствата също се увеличава до 2009 г. в България, но постоянно остава по-ниско от средното за Еврозоната. Според данни на ЕЦБ кредитното посредничество при домакинствата достига най-високата си стойност за България през 2009 г. (26,3% от БВП), но стойността на този показател за еврозоната за същата година е 53,3% от БВП на общността от страни. През следващите години кредитното посредничество при домакинствата намалява по-бързо в България отколкото в Еврозоната и през 2015 г. стойността на показателя за България и за Еврозоната е съответно 21,0% и 50,7%.

По-ниската степен на кредитното посредничество при домакинствата в България спрямо тази в Еврозоната като цяло се дължи на жилищното кредитиране. Степента на кредитното посредничество при потребителските кредити в България е около 14% от БВП през 2010 г. и постепенно намалява до 11% през 2015 г. Тези стойности са сходни до осреднената стойност на степента на банковото проникване при потребителските кредити за домакинства за страните от ЕС 28, за които има налични данни в ЕЦБ, а голяма част от тях имат по-ниски стойности на показателя (Белгия, Чехия, Естония, Унгария, Ирландия, Латвия,

Литва, Холандия, Румъния, Словения и Словакия).

Там, където кредитното посредничество при домакинствата изостава в България, е при жилищното кредитиране. Най-високата стойност на показателя за България е регистрирана през 2010 г. (11,8% от БВП) и постепенно намалява до 10,0% от БВП за 2015 г. По този показател България е на най-ниско ниво (с изключение на Румъния) през 2015 г. сред страните от ЕС 28, за които има налична информация в ЕЦБ. Изоставането на кредитното посредничество при жилищните кредити за домакинства в България се дължи на редица фактори, като сред основните могат да се посочат високата степен на осигуреност със собствени жилища сред българското население и по-високата степен на самоучастие при финансирането на покупка на ново жилище в страната. Допълнителен фактор върху жилищното кредитиране оказва и демографският процес и намаляването на населението в много от областите в страната.

Финансиране

При една затворена система основното допускане е, че привлечените средства от фирми и домакинства трябва да финансират отпуснатите кредити за същите два икономически сектора. При подобно допускане стойността на кредита за фирми и домакинства трябва да е около 85-90% от привлечените от тях средства (като се вземат предвид изискванията за задължителни банкови резерви, които търговските банки държат в централната банка за привлечените си средства, както и за изпълнението на други нормативни изисквания и пращания). Разбира се, системите не са затворени и част от привлечените средства от други източници се използват за финансиране на банковите кредити за фирми и домакинства, както и привлечените средства от фирми и домакинства се използват за финансиране на други банкови активи, различни от кредитите.

Домакинствата са основния икономически сектор, който спестява, докато фирмите по принцип са потребители на заеман ресурс. Данните на БНБ, Парична статистика, за депозити и кредити на фирми и домакинства показват, че до 2002 г. включително отпуснатите кредити за фирми и граждани са представлявали до 65% от привлечените средства от тези два сектора, което означава, че част от тези привлечени средства са финансирани други активи на търговските банки, различни от кредити и вземания от фирми и домакинства. През периода 2004-2006 г. кредитите за фирми и домакинства представляват между 95 и 100% от депозитите от фирми и домакинства и привлечените средства от тези два сектора започват да стават недостатъчни, за да се финансират отпуснатите кредити за тях. Което налага използването на привлечени средства от други сектори за финансиране на кредитната дейност на търговските банки към фирми и домакинства. През следващите години този недостиг на средства постепенно се увеличава и към 2009 г. (негова максимална стойност) той може да се оцени на над 18 млрд. лв.

Данните на БНБ за Брутния външен дълг (БВД) по видове кредитори и по сектори показва, че през периода 2007-2009 г. една част от кредита за фирми и домакинства се е финансирал чрез привлечени средства от чужбина, най-вече от търговски банки (заеми и депозити, предполагаемо от банки-майки) и други сектори (предимно депозити на фирми и домакинства). Увеличението на БВД на българските търговски банки през 2007-2010 г. се дължи почти изцяло на увеличаването на задълженията им към чужди търговски банки, като към края на 2007 г. тези задължения нарастват до 8,0 млрд.лв. (3,9 млрд.лв. към края на 2006 г.), а към края на 2008 г. те са вече на стойност от 14,7 млрд.лв., като при тях преобладават краткосрочните задължения (най-вече депозити), които са били между 75 и 80% от задълженията на българските търговски банки към външния банков сектор.

Още от 2009 г. външните задължения на българските търговски банки към чуждестранен банков сектор започват да намаляват и към края на 2015 г. те са намалели с близо 13,5 млрд. лв. спрямо 2008 г. Чуждите търговски банки изтеглят както депозитите си, така и заемите си (краткосрочни и дългосрочни), направени в българските търговски банки. Тези средства им трябват за други нужди в банката-майка или в мрежата от дъщерни фирми, а допълнително влияние оказва и намалялата доходност на банковите активи в България. Към края на 2014 г. кредитът към фирми и домакинства в България представлява около 93% от депозита на фирми и домакинства или привлечените средства от тези два сектора почти изцяло финансират кредита, който им е отпуснат. Към края на 2015 г. това отношение вече е намаляло до около 83%, което означава, че част от привлечените средства от български фирми и домакинства се използва за активи, различни от кредити за фирми и домакинства. Призивът на банките-майки от 2009-2010 г. към своите дъщерни фирми – „кредитирай толкова, колкото можеш да събереш“ – е преизпълнен. Вече няма нужда от външни средства за финансиране на банковата дейност вътре в страната.

Не така обаче стоят нещата при привлечените средства от други сектори от чужбина (най-вече депозити на фирми и домакинства). След краткотрайно намаление през 2009 и 2010 г. (съществуващи опасения за пренасяне на „зараза“ от банковите проблеми от периферните страни на Еврозоната към съседните им страни), БВД на търговските банки към други сектори (фирми и домакинства) започва да нараства още през 2011 г. и с известно прекъсване през 2012 г. продължава чак до края на 2015 г. Вероятно това се дължи на постоянните ликвидни и капиталови проблеми, които съществуват в съседни на България страни, както и на относително високите лихви по депозити на домакинства и фирми, които са поддържани до средата на 2014 г. в България. Затова все повече фирми и домакинства от съседни държави, привлечени от доходност и сигурност в българските банки, увеличават депозитите си в тях и към края на 2015 г. те достигат 3,1 млрд.лв. (2,2 млрд.лв. към края на 2008 г.).

Външен сектор – заеми към банков сектор (милиони евро)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Банки	1042	1539	1988	4090	7509	6942	5306	3831	4549	3739	3187	1632
Краткосрочни	736	1061	1432	3262	5795	5253	4146	2808	3332	2808	2721	1320
Дългосрочни	306	478	556	828	1714	1690	1160	1023	1217	931	467	313
Друг сектор	386	826	1175	1270	1143	946	958	1133	1374	1356	1386	1570
Краткосрочни	385	826	1156	1012	851	807	920	1094	1348	1346	1382	1566
Дългосрочни	0	0	19	257	292	139	38	39	27	10	4	4

Източник: БНБ

Проблемът е, че в този момент българските търговски банки не изпитват необходимост от тези привлечени средства. Към края на 2014 г. привлечените средства от фирми и домакинства в страната почти изцяло финансират необходимите средства за кредитиране на тези два сектора, а към края на

2015 г. привлечените средства от фирми и граждани в България надхвърлят с около близо 2 млрд. лв. необходимите им за кредитиране. А българските търговски банки като цяло се характеризират като традиционни банки, чиято основна дейност е насочена към кредитиране и в техните активи не присъстват по-усложнени финансови инструменти, които представляват основна част от „токсичните“ активи при световната банкова криза от 2008 г. При ограничените възможности за увеличаване на кредитирането, привлечените средства от други клиенти (български и чуждестранни фирми и домакинства) се държат като средства по сметки при централни банки. Българската банкова система традиционно се характеризира като такава, в която относително голяма част от банковите активи се държат по сметки в централни банки (Cash and cash balances with central banks). (вж. приложената таблица на края на текста) Въведените в края на 2015 г. с Наредба 21 на БНБ отрицателни лихви по свъхрезервите на търговските банки, държани в централната банка целят намаляването на дела на паричните средства на търговските банки, държани в БНБ и влагането им в други активи, най-вече в кредити за фирми и домакинства, но за да е успешна тази мярка е необходимо и самият нефинансов, неправителствен сектор да увеличи търсенето си на заеман ресурс.

Разпределение на кредитите за нефинансови компании по отрасли

Динамиката на отпуснатите кредити по отрасли до 2008 г. включително показва, че голяма част от ръста на кредитите през периода 2005-2008 г. е насочен към ниско производителни икономически дейности. През следващия период, 2009-2015 г., когато кредитният бум вече е история, в много от отраслите по-скоро се наблюдава поддържане на достигнатата стойност на кредитна експозиция, а не толкова кредитна експанзия. Единствено изключение е аграрния сектор, отново ниско продуктивен отрасъл, където се наблюдава относително висок ръст на кредитите. Вероятно тези дейности се нуждаят от реструктуриране и обновяване на технологичната база, но също така притокът на заеман ресурс

към тях е бил породен от фактори като динамика на цените на недвижимите имоти (преди 2008 г.) и активизиране на оперативните програми на Европейската комисия (след 2008 г.).

Динамика на стойността на кредитите за фирми по икономически дейности (2005 = 1)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Нефинансови предприятия	1,19	2,06	2,73	2,79	2,86	3,01	3,16	3,16	2,80	2,76
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	1,19	1,93	2,40	2,35	2,38	2,76	3,13	3,29	3,48	3,92
Добивна промишленост	1,56	1,30	1,76	2,02	2,66	2,96	3,00	2,44	2,50	2,39
Преработваща промишленост	1,10	1,67	2,07	2,09	2,16	2,27	2,40	2,47	2,38	2,30
Строителство	1,53	3,25	5,15	5,73	5,12	5,03	4,74	4,62	3,99	3,54
Търговия	1,25	1,93	2,39	2,41	2,45	2,53	2,64	2,69	2,24	2,25
Хотели и ресторанти	0,96	1,85	2,33	2,55	2,34	2,23	2,16	2,03	1,84	1,89
Образование	1,22	2,25	1,64	1,30	1,50	1,42	1,87	3,09	2,90	3,23
Здравеопазване	1,22	2,55	2,77	2,40	2,38	2,57	3,93	2,71	2,33	2,48
Други	1,13	2,59	3,78	3,74	4,29	4,89	5,36	5,34	4,61	4,51

Източник: БНБ, ББР

Данните на БНБ за броя и стойността на кредитите по икономически дейности показват, че през периода 2005-2008 се наблюдава съществен ръст на кредитната дейност във всички отрасли на икономиката.² Ако се абстрахираме от кредитните ръстове по отрасли между 2005 и 2008 г. и се погледне абсолютното изменение на тяхната стойност, ще се види, че отрасълът, който се откроява най-вече сред останалите е търговията, където отпуснатите кредити са се увеличили с близо 5,8 млрд. лв. между 2005 и 2008 г. Следващите отрасли с голям ръст на кредитите като абсолютна стойност са строителството; преработващата промишленост; операциите с недвижимо и движимо имущество, наемодателната дейност и бизнес услугите (от групата на другите услуги), хотелите и ресторантите.

Ако съпоставим стойността на отпуснатите кредити и БДС по икономически дейности, ще се открият три от тях, където определено банките са се насочили преимуществено и са разширили прекомерно експозицията си. Към 2009 г. кредитът за туризма надхвърля с 50% БДС, създавана в отрасъла. Много близо до тази стойност е и отрасъл търговия, където кредитната експозиция се колебае между 140 и 145% от БДС в отрасъла през 2008-2009 г. Към тази група трябва да добавим и строителството, където стойността на отпуснатите кредити е почти толкова, колкото и генерираната от отрасъла БДС през 2010 и 2011 г. За сравнение, в преработващата промишленост, сектор силно нуждаещ се от кредитиране, за да се реструктурира като видове дейности, и за да осъвремени използваните технологии, отпуснатите кредити никога не надхвърлят съществено делът от 50% спрямо БДС. През 2006-2008 г. търговските банки се ориентират към най-„горещите“ и най-лесните за кредитиране отрасли, докато преработващата промишленост и високо производителните услуги, които се нуждаят от проектно финансиране и от поемането на по-дългосрочен риск, остават встрани от вниманието на кредитните институции.

² През 2009 г. е въведена нов отраслови класификатор, като не може да се осигури пълен преход от единия към другия. За целите на анализа една част от услугите са агрегирани в група „други“, за да се конструира непрекъснат ред за целия период 2005-2015 г. Въпреки това, е възможно да има минимални неточности при прехода между 2008 и 2009 г. При анализирането отделните подпериоди (2005-2008 и 2009-2015) е възможно групата „други“ да бъде разглеждана по-детайлно. Въпросът с осигуряването на приемственост на данните след методологични промени (недопускането на „прекъсване на редовете“, както и достъпът до по-голям набор от агрегирани данни, които БНБ събира от търговските банки, заслужава по-сериозно внимание. Предоставяната от БНБ информация би могла да бъде разширена като отчетени показатели и разрези без това да накърни конфиденциалността на публикуваните данни.

Отношение кредити / БДС по икономически дейности (%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	13,1%	16,3%	29,1%	25,0%	33,8%	33,4%	33,1%	37,3%	38,8%
Добивна промишленост	14,8%	16,8%	12,5%	16,2%	19,0%	21,2%	20,7%	19,9%	16,0%
Преработваща промишленост	35,9%	34,5%	43,7%	52,9%	50,7%	54,8%	45,2%	46,9%	50,3%
Строителство	35,3%	41,8%	66,7%	80,5%	86,4%	99,9%	99,5%	97,7%	117,9%
Търговия	87,3%	87,7%	136,4%	143,7%	144,0%	139,5%	129,8%	132,6%	124,8%
Хотели и ресторанти	92,8%	75,8%	121,8%	134,3%	152,8%	128,7%	114,1%	113,4%	97,7%
Образование	0,9%	1,1%	1,7%	1,2%	0,9%	1,0%	1,0%	1,2%	2,1%
Здравеопазване	6,9%	9,8%	17,6%	17,6%	14,2%	11,3%	10,7%	15,9%	9,4%
Други	17,2%	17,1%	29,9%	38,7%	36,2%	40,8%	45,6%	48,3%	46,3%

Източник: БНБ, Евростат, ББР

С изключение на строителството и преработващата промишленост, останалите отрасли, които са реализирали най-много кредити като стойност през периода 2005-2008 г. не са регистрирали висок ръст на БДС през разглеждания период. Освен това, според нивото на производителност на труда (измерена като БДС на зает по постоянни цени) единствено хотели и ресторанти и операции с недвижимо и движимо имущество, наемодателна дейност и бизнес услуги са с висока стойност на показателя, докато останалите отрасли са със стойност, близка до средната за целия нефинансов, неправителствен сектор, а търговията е дори сред отраслите с най-ниска производителност на труда.

През следващият период, 2009-2015 г., отраслите, където се наблюдава най-висок ръст на кредитите, са селско стопанство и преработваща промишленост, а сред отраслите от други услуги са операции с недвижимо и движимо имущество, наемодателна дейност и бизнес услуги, както и производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива. Отраслите, където кредитът е намалял най-много, са част от тези, които регистрират много висок ръст през предходните години – строителство, търговия, хотели и ресторанти.

Не се наблюдава връзка между динамиката на кредитите и на БДС по отрасли през този период. Сред отраслите, отбелязали най-съществен спад на кредитите през периода 2009-2015 г. единствено в строителството се отбелязва съществен и траен спад в производството и БДС. Търговията и хотелите и ресторантите са сред най-динамично развиващите се отрасли на икономиката през последните 6-7 години. При отраслите с най-висок ръст на кредитите всички без аграрния сектор отбелязват растеж, който надхвърля или е близо до средния за икономиката. Ръстът на кредитите за селското стопанство вероятно се дължи на активизирането на програмата за развитие на селските райони и свързаната с нея необходимост за национално съфинансиране на одобрените проекти.

В преобладаващия случай високият ръст на кредитите е свързан с ниско производителни отрасли (търговия до 2008 г. и аграрен сектор след 2009 г.).³ Все пак може да се твърди, че направените инвестиции, част от които финансирани чрез кредити, са допринесли за повишаване на производителността на труда.

³ Тук може да се добави и преработваща промишленост, чиято производителност на труда е близка или малко под средната за икономиката. Все пак, това е доста разнороден отрасъл, включващ както дейности с нискотехнологично ниво (като шивашка промишленост хранително-вкусова промишленост и др.), така и такива с високо технологично ниво. Данните за кредитите не позволяват да се прецени, в кои точно икономически дейности са били насочени кредитите.

В някои отрасли това се случва незабавно в периода на голям кредитен бум. В хотелите и ресторантите производителността на труда се увеличава с близо 80% през периода 2005-2008, докато през следващите години (2009-2012) се задържа на достигнатото ниво и през 2013 г. отбелязва нов ръст. В преработващата промишленост се наблюдава постоянно нарастване на производителността на труда през целия период 2005-2013 г., макар и не с драматични темпове, наблюдавани за кратки периоди в други отрасли. В резултат на това през 2013 г. реалната производителност на труда (в постоянни цени) се е увеличила с над 40% спрямо 2005 г. Вероятно отчасти това се дължи на подобряване на технологичните процеси в съществуващите производства, отчасти поради реструктуриране на самия отрасъл.

В крайна сметка може да се заключи, че голяма част от кредитите през периода 2005-2013 г. са насочени към нискотехнологични отрасли (търговия и селско стопанство). Единствено ръстът на кредитите в хотелите и ресторантите и в преработващата промишленост са съдействали за повишаването на производителността на труда в тези отрасли. В строителството високият ръст на кредитирането също е свързан с висок ръст на БДС, но този ръст не е устойчив и е последван от период на сериозна депресия след привършване на периода на кредитен и инвеститорски бум. Може да се твърди, че кредитирането на дейностите в търговията, строителството са силно проциклично ориентирани, затова и повлияни от икономическия бум в страната, и не е създавало условия за траен икономически растеж в икономиката.

Перспективи

Очакванията са, че през следващите години кредитът за фирми и домакинства най-после ще успее да се възстанови и ще започне да регистрира номинални годишни ръстове в диапазона между 3 и 5%.

Основанията за подобни очаквания са:

- По-нататъшното развитие на икономиката и поддържане на реален годишен ръст на БВП от поне 3%;
- Постепенно реструктуриране на икономиката;
- Преустановяване на периода на дефлация и завръщане към положителна и ниска инфлация, ненадхвърляща 3-5% на годишна база.

Очакванията са, че през следващите години българската икономика ще поддържа устойчив икономически ръст, който да се приближи до потенциалния, като все повече положителен принос за това да има вътрешното търсене. По-високото потребление и инвестиции се очаква да доведат до по-високо търсене на заемни средства. Годишният номинален ръст на крайното потребление от 3-3,5% води до около 2 млрд. лв. по-високи разходи за потребителски стоки. Годишните разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) надхвърлят 20 млрд. лв. през 2014 г. и при запазване и увеличаване на инвестиционната активност на предприемачите те би трябвало също да се увеличат. Ако само една трета от тези разходи се финансират чрез заеми, това означава допълнителна необходимост от ресурс за около 6-7 млрд. лв.

Факторът, който би могъл да намали търсенето на заеман ресурс при равни други условия, е достъпът до други източници за финансиране на увеличеното потребление и инвестиции. От една страна това са други външни източници за фирмите, като средства по европейските програми и преките чужди инвестиции (за фирми с чуждестранно участие). Средствата от европейските

програми обаче е възможно да индуцират допълнително търсене на заемни средства, поради необходимостта за национално финансиране на една част от одобрените проекти. От друга страна е възможно да се увеличи склонността за самофинансиране от страна на фирми и домакинства на тяхното високо потребление и инвестиции. Постоянното намаление на лихвите по привлечените в търговските банки средства увеличава стимула на фирми и граждани да намаляват спестяванията си в банкови депозити и да търсят различни алтернативи за спестяване, а в някои случаи и за разходване на част от натрупаните спестявания.

Развитието на икономиката е непосредствено свързано с нейното реструктуриране. Динамиката на пазара на труда и високия ръст на работната заплата през последните години все повече прави непригоден досегашния модел на развитие, който набляга на развитие на икономически дейности, които се характеризират с висок разход на труд, който експлоатира едно от основните сравнителни предимства на българската икономика – относително евтината работна сила, която да бъде използвана в нискотехнологични дейности. Поскъпването на трудовия ресурс и все по-голямата му ограниченост ще доведе както до въвеждане на нови технологии в съществуващи производства, така и до промяна на самата структура на икономиката, като се увеличи относителната тежест на по-високотехнологични производства за сметка на трудоемките. Този процес се очаква да бъде стимулиран от промяната в относителните цени на трудовия и капиталовия ресурс, като последният постоянно поевтинява през последните години с намаляването на банковите лихви по кредитите. Подобно реструктуриране би трябвало да инициира повишено търсене на заемно финансиране, при това дългосрочно, доколкото то би било свързано с инвестиционни проекти.

На последно място, преодоляването на дефлацията в страната също ще способства за номиналния ръст на кредитите. Това ще се обуславя от необходимостта банки и фирми да предоговарят обемите на кредитните линии при тяхното револвиране, за да се поддържа непроменена тяхната реална стойност и да се не се накърнява осигуреността им със средства за тяхната оперативна дейност.

Най-вероятно уроците от 2006-2008 г. са научени и търговските банки в България постепенно ще насочат посредничеството си към високо продуктивни сектори, които изискват по-сериозно предварително проучване и развитие на проектното финансиране. Не на последно място този тип кредитиране вероятно ще е свързан и с готовност за поемане на по-висок риск и отваряне към икономически сегмент с висок, но все още неразкрит потенциал за развитие.

Възвращаемост на капитала (%)

	Austr ia	Belgiu m	Bulg aria	Сьпру s	Czech Republi c	Ger many	Denm ark	Esto nia	Spain	Finla nd	Franc e	Unite d King dom	Gree ce	Croat ia	Hunga ry	Irela nd	Italy	Lithu ania	Luxem bourg	Latvi a	Malta	Neth erlan ds	Pola nd	Portu gal	Rom ania	Swed en	Slov enia	Slov akia
2007	-	10,5	18,3	-	18,3	-	-	-	-	14,3	9,8	-	-	-	-	-	9,2	19,9	-	-	8,4	-	17,7	14,1	22,5	-	11,5	13,9
2008	1,7	-44,8	17,3	13,6	14,3	-9,8	-3,4	15,6	12,4	8,4	2,9	-9,7	10,5	-	15,0	0,4	4,9	11,5	3,5	3,1	-0,5	-12,1	14,1	3,4	18,9	12,1	5,2	11,4
2009	2,8	-2,4	8,3	10,6	16,7	-2,2	-3,8	-41,3	8,9	7,2	4,7	0,4	2,2	-	22,7	-36,1	4,0	-56,1	8,8	-44,3	11,6	-0,3	7,0	5,4	6,3	5,4	1,1	5,9
2010	6,1	10,5	6,4	8,2	14,9	1,9	2,4	3,6	8,5	6,8	8,3	4,4	-4,4	-	-0,3	-65,2	3,7	-3,8	8,1	-19,7	3,6	7,5	10,0	6,7	2,6	10,2	-3,1	10,4
2011	1,4	1,4	4,7	-75,6	13,0	2,2	0,6	22,9	0,2	7,6	5,6	4,2	-	-	-12,0	-11,1	-13,0	15,5	2,7	4,5	3,2	6,0	12,0	-4,2	0,2	10,6	-11,1	12,0
2012	4,1	3,3	4,7	-100,8	13,7	1,1	2,0	11,7	-24,9	8,9	3,4	1,9	-	-	-5,1	-14,6	-1,0	7,8	7,0	4,9	4,7	4,1	10,8	-3,3	-7,1	11,3	-19,4	9,0
2013	-0,7	6,2	4,4	-90,0	11,4	1,3	4,4	10,7	5,8	8,1	6,0	2,2	-	0,6	-0,4	-13,2	-11,5	8,6	6,4	8,8	3,7	5,0	10,0	-9,3	0,0	11,1	-90,2	10,0
2014	1,1	7,8	7,2	-7,1	11,4	2,5	4,7	9,7	6,7	9,1	4,4	3,8	-10,6	3,9	-21,9	8,5	-2,8	7,7	7,2	10,3	4,4	3,3	9,4	-17,2	-15,2	11,8	-2,5	9,2

Източник: ЕЦБ

Възвращаемост на активите (%)

	Aus tria	Belgi um	Bu lga ria	Cypr us	Czech Repub lic	Ger man y	Denma rk	Esto nia	Sp ain	Finla nd	Franc e	United Kingd om	Gre ece	Croa tia	Hung ary	Irela nd	Italy	Lithu ania	Luxe mbo urg	Lat via	Ma lta	Netherl ands	Pol and	Portu gal	Rom ania	Swe den	Slov enia	Slov akia
2007	-	0,4	1,9	-	1,3	-	-	-	-	1,1	0,4	-	-	-	-	-	0,7	1,4	-	-	0,7	-	1,8	0,9	1,8	-	0,9	1,0
2008	0,1	-1,5	2,0	0,9	1,1	-0,3	-0,1	1,3	0,7	0,5	0,1	-0,4	0,6	-	1,0	0,0	0,3	0,8	0,0	0,2	0,2	-0,4	1,3	0,2	1,7	0,5	0,4	0,8
2009	0,2	-0,1	1,1	0,6	1,4	-0,1	-0,2	-3,4	0,6	0,4	0,2	0,0	0,1	-	1,7	-1,7	0,3	-3,9	0,4	4,0	1,8	0,0	0,8	0,3	0,6	0,2	0,1	0,5
2010	0,5	0,5	0,8	0,6	1,3	0,1	0,1	0,4	0,5	0,4	0,4	0,2	-0,3	-	0,0	-3,1	0,3	-0,3	0,5	1,7	1,0	0,3	1,0	0,4	0,3	0,5	-0,2	0,9
2011	0,1	0,1	0,6	-3,6	1,2	0,1	0,0	3,1	0,0	0,3	0,3	0,2	-	-0,9	-0,6	-0,9	1,5	0,2	0,5	0,8	0,3	1,2	-0,2	0,1	0,4	-0,8	1,2	
2012	0,3	0,2	0,6	-3,6	1,4	0,0	0,1	2,0	1,4	0,3	0,2	0,1	-	-0,4	-0,9	-0,1	0,9	0,5	0,6	1,1	0,2	1,2	-0,3	-0,6	0,5	-1,5	1,0	
2013	0,0	0,4	0,6	-5,2	1,1	0,1	0,2	1,8	0,4	0,4	0,3	0,1	0,1	0,0	-0,9	-0,8	1,0	0,5	0,9	0,7	0,2	1,1	-0,7	0,1	0,5	-8,0	1,0	
2014	0,1	0,5	0,9	-0,6	1,2	0,1	0,3	1,6	0,5	0,4	0,2	0,2	-1,0	0,5	-2,0	0,9	-0,2	0,9	0,5	1,0	0,7	0,2	1,0	-1,2	-1,3	0,6	-0,3	0,9

Източник: ЕЦБ

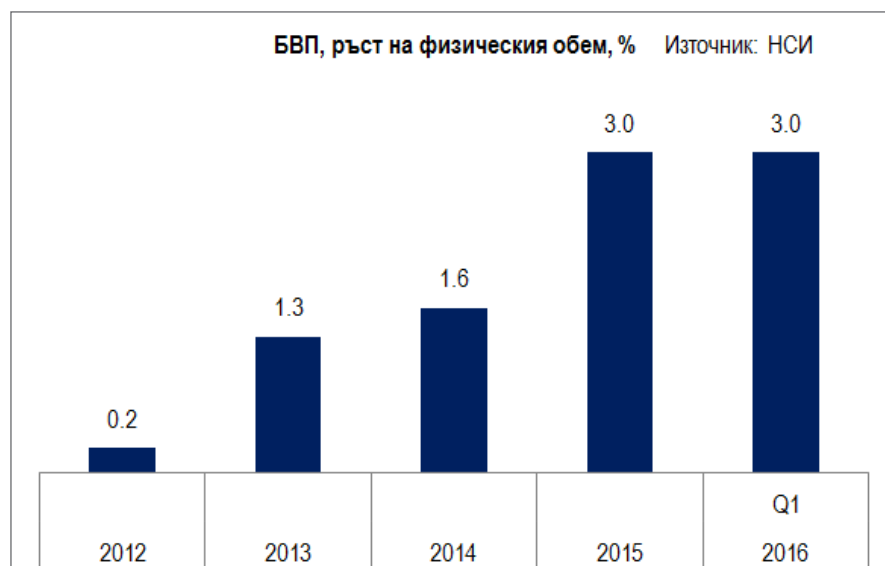
Парични средства пи централни банки (%)

	Austria	Belgium	Bulgaria	Cyprus	Czech Republic	Germany	Denmark	Estonia	Spain	Finland	France	United Kingdom	Greece	Croatia	Hungary	Ireland	Italy	Lithuania	Luxembourg	Latvia	Malta	Netherlands	Poland	Portugal	Romania	Sweden	Slovenia	Slovakia
2007	-	1,4	12,2	-	9,3	-	-	-	-	4,9	1,6	-	-	-	-	-	0,9	5,6	-	-	4,1	-	3,5	2,1	27,1	1,7	2,7	1,1
2008	3,3	1,0	9,7	6,7	8,9	0,7	0,6	11,0	3,0	5,0	2,2	1,8	4,6	-	-	1,4	0,8	4,7	4,5	5,8	1,8	1,7	3,7	2,1	24,5	-	3,3	1,9
2009	2,6	1,6	9,0	7,9	10,7	0,6	0,8	13,6	2,4	3,5	2,3	3,2	3,8	-	-	2,0	2,5	4,4	2,2	6,9	1,7	3,1	4,7	2,1	18,4	-	3,7	1,3
2010	2,2	2,1	9,9	6,6	10,8	0,5	0,8	16,7	3,4	3,2	2,1	3,9	4,5	-	-	1,5	1,7	6,5	2,2	7,4	1,2	2,3	4,3	1,4	16,9	-	3,1	1,2
2011	3,0	2,9	9,9	6,0	9,9	0,5	0,9	16,7	4,1	1,9	2,9	5,1	3,7	-	-	1,8	1,9	9,8	6,9	8,2	2,3	7,0	3,1	1,9	16,3	4,6	3,6	1,4
2012	3,4	3,8	11,5	4,5	9,4	1,0	2,5	16,3	4,9	9,4	4,9	5,9	3,2	-	-	2,1	2,5	7,7	6,2	9,3	3,1	7,3	5,2	2,1	17,4	6,2	4,4	1,5
2013	3,2	3,4	10,4	3,9	14,5	0,8	1,3	13,3	4,2	7,8	5,6	5,9	3,4	5,0	-	2,2	2,2	8,2	4,5	14,4	1,0	4,5	3,9	2,0	18,9	5,9	6,9	1,3
2014	3,8	5,1	13,3	11,2	11,2	2,2	2,9	19,2	3,3	9,2	5,6	4,6	3,8	7,0	4,6	5,3	0,8	18,8	4,2	21,4	3,8	3,9	4,9	3,5	16,8	7,0	7,2	5,5

Източник: ЕЦ

Реален сектор

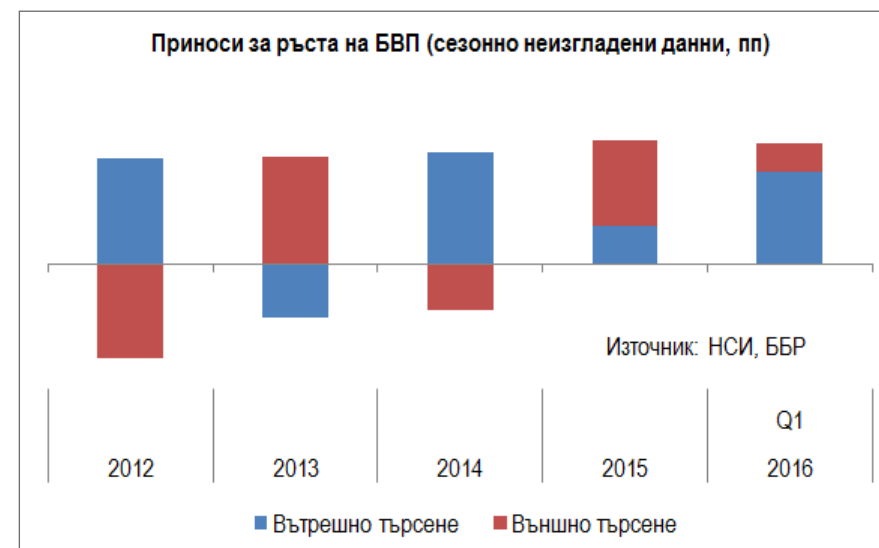
През първото тримесечие на годината българската икономика регистрира ръст, който надхвърля предварителните очаквания. Физическият обем на brutния вътрешен продукт (БВП) се повишава с 3,0% (на годишна база, сезонно неизгладени данни). Положителен принос за растежа, както и през предходната година, имат едновременно вътрешното и външното търсене, като през последните тримесечия постепенно се засилва значението на вътрешното търсене за икономическия ръст.

От компонентите на вътрешното търсене основен принос за растежа на българската икономика има крайното потребление. Неговият ръст на годишна база (в постоянни цени) е 0,9%, като това се дължи изцяло на растежа на потреблението на домакинствата. Това е в резултат на относително високия ръст на средната работна заплата в страната, така и на постепенното възстановяване

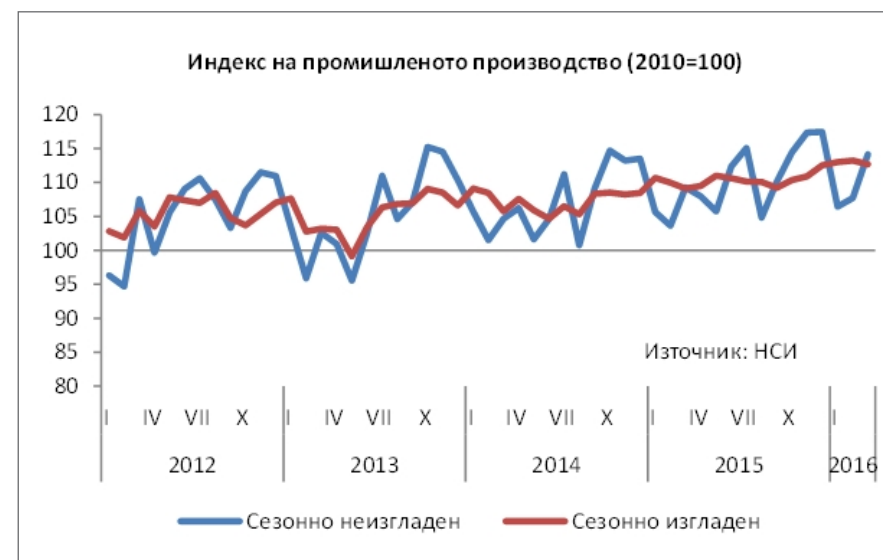
на заетостта в икономиката и намаляването на нивото на безработицата. В същото време индивидуалното потребление на правителството се запазва почти на същото ниво както и през първото тримесечие на 2015 г., а колективното потребление отбелязва спад на физическия си обем от 12,7%. Инвестициите продължават да забавят своя реален растеж, като годишният ръст на физическия обем на brutното капиталонакопаване е в размер на 1,4%.

Външното търсене също има положителен принос за реалния ръст на БВП. През 2015 г. се наблюдава едновременно забавяне на ръстовете на износа и на вноса на стоки и услуги, но забавянето на ръста на вноса изпреварва този на износа, поради което се наблюдава и подобрене на стойността на нетния износ на стоки и услуги. Възможно е през следващите тримесечия приносът на нетния износ за растежа на българската икономика да продължи да намалява и основен източник за растежа да се запази вътрешното търсене, като потреблението запази своите ръстове на физическия обем, а инвестициите ускорят ръста си главно чрез възстановяване на ръстовете на кредитирането за фирми.

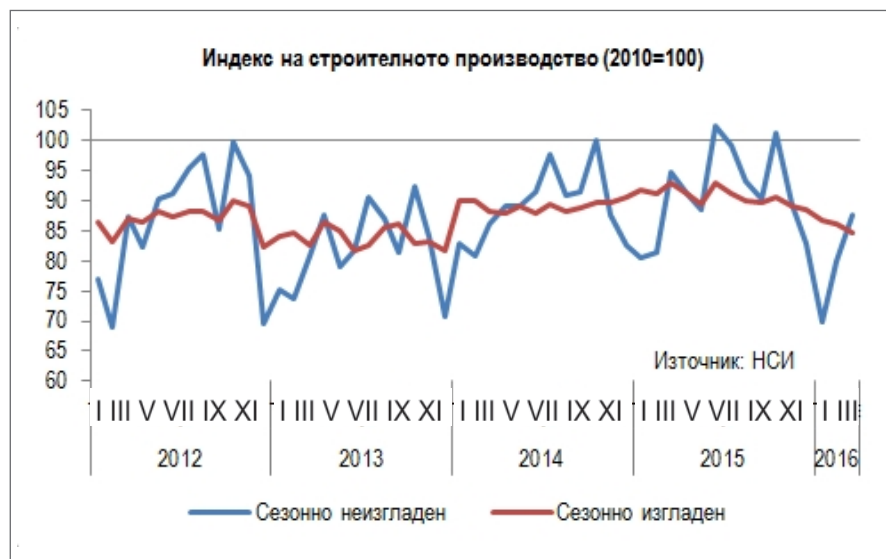

Всички икономически сектори регистрират годишен ръст на своята брутна добавена стойност (БДС) с изключение на строителството. Сред най-динамично развиващите се сектори е промишлеността (доивна и преработваща), чийто реален растеж е 5,3%. Всички отрасли на услугите реализират икономически растеж, като сред най-динамично развиващите се е търговията и туризма (4.5%), а ръстът на други основни отрасли на услугите като Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения; финансово посредничество и др. е около 2,5%. Реалният ръст на аглалният сектор се запазва нисък (0,5%), въпреки че през последната година се увеличи потока от финансиране към него (както по линия на европейските програми, така и по линия на банковото кредитиране).

Данните от Системата на национални сметки се потвърждава и от краткосрочната бизнес статистика за динамиката на продажбите и от наблюденията на бизнес климата. Индексът на промишлените продажби се запазва с около 2-3 пп над стойностите си от предходната година, а натовареността на мощностите се запазва относително висока – 75,2% за първото тримесечие на 2016 г. Трябва да се отбележи, че очакванията за осигуреността с поръчки за следващите 3 месеца са относително ниски, в т.ч. и очакванията за осигуреност с поръчки за износ, което е предварителен индикатор за известно забавяне на дейността в промишлеността през следващите месеци на годината.

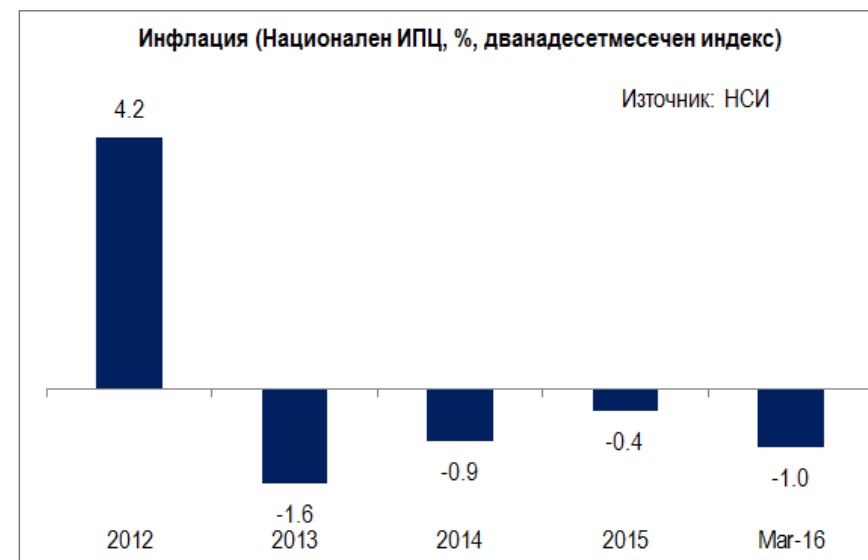
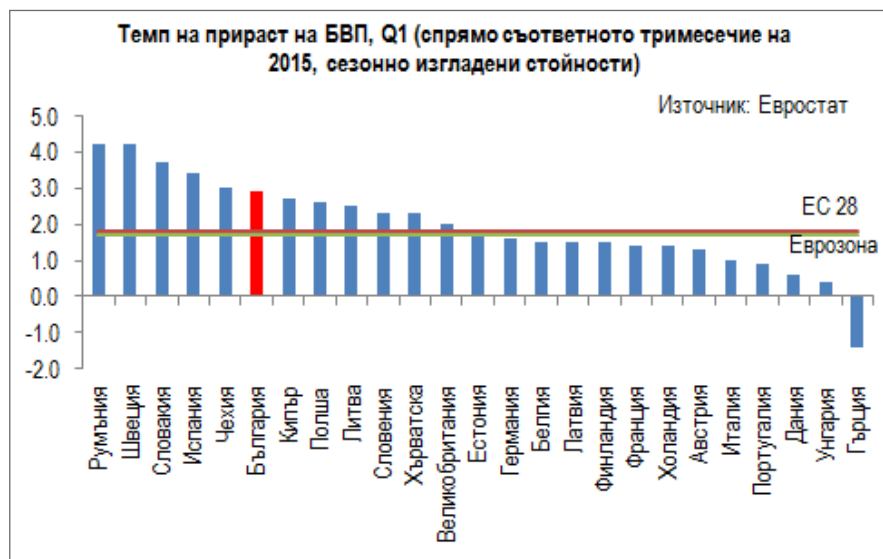
Строителството е единственият икономически сектор, който регистрира спад на физическия обем на своята БДС от 6,6%. Подобни са и данните за динамиката на строителните продажби, които не само продължават да са далеч по-ниски от нивото си през 2010 г. (единственият сектор, който все още не се е възстановил до предкризисното си равнище), но също се влошават и спрямо равнището си от 2015 г. Известното съживяване на жилищния пазар (повишаване на средните цени на жилищната площ и възстановяване на броя на строителните обекти) създава очакване за преодоляване на годишните спадове на строителството през месеците до края на 2016 г.

Всички икономическите дейности от сектора на услугите регистрират годишен ръст на своята брутна добавена стойност. Освен това оценките на предприемачите в търговията на дребно за настоящата бизнес среда се запазват на високо равнище. Подобряват се очакванията за бизнес състоянието през следващите шест месеца, като предприемачите в сектора са най-оптимистично настроените за динамиката на бизнеса през следващите месеци. Данните за оборота на продажбите в търговията на дребно демонстрират ръст на сезонно изгладената серия от началото на годината, което е индикатор за повишеното индивидуално потребление в страната.

България се запазва в групата страни с най-висок годишен ръст на БВП. Според данните на Евростат реалният ръст на БВП за ЕС 28 през първото тримесечие на 2016 г. е 1.7% спрямо същия период на 2015 г., а този на Еврзоната е 1,5%. Повечето страни запазват растежа си близък до този от предходното тримесечие на тази година, в т.ч. и България. Държавите, където ръстът на БВП се ускорява относително повече са Финландия и Естония, а тези, където той се забавя най-много – са Унгария, Латвия, Чехия и Полша.

Инфлация

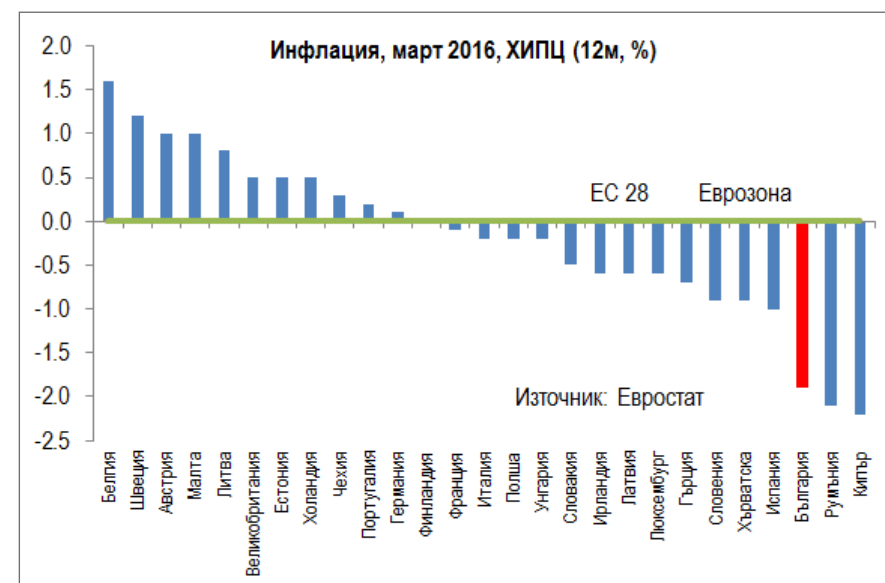
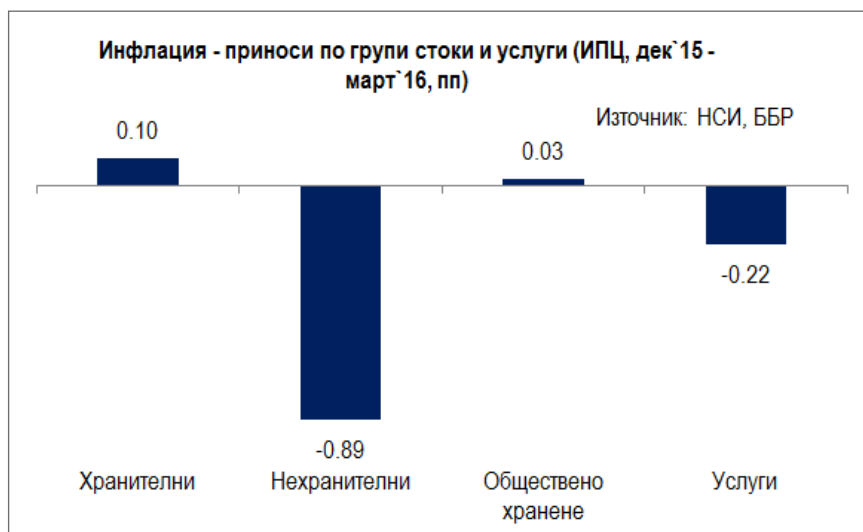
През първите три месеца на 2016 г. дефлацията в страната отново се засили основно поради динамиката на цените на нехранителните стоки. Към края на март дванадесетмесечният национален индекс на потребителските цени (ИПЦ) е -1,5%, а средногодишната му стойност е -0,2%.

Натрупаната от началото на годината дефлация е в размер на -1,0%. Както и през предходната година основен фактор за отрицателната стойност на националния ИПЦ е динамиката на цените на горивата на международните пазари, която се прехвърля чрез цените на горивата и на останалите стоки и услуги, пряко свързани с тях по линия на технологичните връзки, и на вътрешния пазар. Сред стоките с най-голямо намаление на цените от началото на годината са течните горива за битови нужди (-13,5%), горива и смазочни средства за превозни средства (-11,7%) и газообразни горива (-5,2%). Към тях трябва да се добавят и стоки и услуги, чиито цени пряко се влияят от динамиката на цените на горивата, като въздушен транспорт, пътнически автомобилен транспорт, пакетни услуги за почивка и туристически услуги и др., които също регистрират относително висок спад на цените спрямо края на 2015 г.

Други групи стоки, които са сред основните фактори за намаляването на общия ИПЦ в страната през първото тримесечие на 2016 г. са обувки (-9,5), облекла (-3,9%), както и дълготрайни стоки за потребление като апарати за приемане, записване и възпроизвеждане на звук и образтелефони, мебели и др. Тяхната динамика вероятно е обусловена от високата конкуренция съществуваща на вътрешния пазар както от местни производители, така и от внос.

Услугите като цяло допринасят за засилването на дефлацията през първото тримесечие на годината. Освен споменатите вече услуги, пряко свързани с динамиката на цените на горивата, трябва да се добавят телефонни и телефаксни услуги (повлияни от намаляването на цените на мобилните телефонни услуги в ЕС, както и от високата конкуренция в страната), които също имат относително висок принос за отрицателната инфлация при услугите. Други услуги, които имат относително висок дял в потребителската кошница и оттук влияние върху общия ИПЦ, като електроенергия и топлоенергия, нямат промяна в тарифите спрямо декември 2015 г.

Групата стоки, която има положителен принос към динамиката на ИПЦ през първите три месеца на годината (т.е., по посока увеличение на общия индекс) е тази на хранителните стоки. До голяма степен положителният ИПЦ на хранителните стоки се дължи на сезонната динамика на цените на зеленчуците и плодовете през зимните и пролетни месеци на годината и които са регистрирали нарастване на цените съответно с 4,3 и 2,7% от началото на годината. Други основни хранителни стоки регистрират увеличение на цените до 1,5% (захар и захарни изделия, растителни и животински мазнини и др.), а други основни хранителни стоки като мляко и млечни произведения, яйца, хляб, месо и месни продукти, риба и др., дори регистрират намаление на цените.

България остава сред страните с най-висока дефлация според дванадесетмесечния хармонизиран индекс на потребителските страни (ХИПЦ) от страните членки на ЕС. Към края на март неговата стойност е -1,9% и стойността му намалява с 1,0 пп спрямо декември 2015 г. Единствените държави с по-висока дефлация от българската са Румъния и Кипър, а стойността на ХИПЦ за ЕС 28 и за Еврозоната е 0%. Политиката на количествени облекчения на ЕЦБ все още не може да постигне целта си за повишаване на общата инфлация в еврозоната до таргетираното ниво от около 2% годишна инфлация.

Пазар на труда

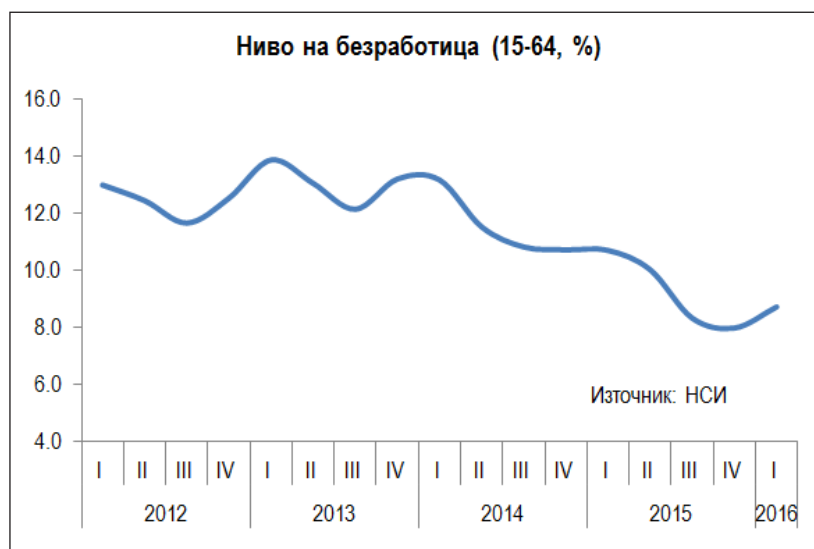
Както и през цялата предходна година, данните за пазара на труда през първото тримесечие на 2016 г. продължават да бъдат силно позитивни. Нивото на безработица продължава бързо да намалява, а броят на заетите (според данните от Наблюдението на Работната Сила) се увеличават, макар и със забавени темпове спрямо 2014 г. Икономическа активност на населението се запазва висока и на нивото от предходната година, а коефициентът на заетост се повишава и вече сравним с 2008 г., годината на най-висока заетост през последните години.

Броят на заетите в икономиката (възрастова група 15-64 г.) е 2915,3 хил.д. през първото тримесечие на 2016 г. и се увеличава с 20,5 хил.д. спрямо аналогичния период на предходната година. Коефициентът на заетост достигна 62,3% от населението в съответната възрастова група и е с 1,3 пп по-висок спрямо стойността си една година по-рано. По-високо ниво на заетост през първите месеци на календарната година е наблюдавано единствено през 2008-2009 г., когато имаше индикации за известно „прегриване“ на трудовия пазар в страната. При съществуващите демографски процеси и при очакване за по-нататъшно увеличаване на броя на заетите в икономиката и през 2016 г., коефициентът на заетост на населението между 15 и 64 г. се очаква да надхвърли 65% още през летните месеци на настоящата година.

Както и през 2015 г. ръстът на заетостта през първите три месеца на настоящата година се дължи изцяло на динамиката на заетостта в частния сектор. Броят на наетите в частните предприятия през първото тримесечие на 2016 г. е 1951,1 хил.д. и е с 67,3 хил.д. повече спрямо същото тримесечие на 2015 г. Броят на наетите в общественения сектор е 671,2 хил.д. и е с 39,2 хил.д. по-малко спрямо първото тримесечие на 2015 г.

работата или друга причина). Усилията на правителството през следващите години е да положи усилия за обратното интегриране на тази част от населението, която в момента поради различни причини не търси активно работа и остава извън пазара на труда. Това е един от основните резерви за посрещане на увеличаващото се търсене на трудов ресурс от страна на работодателите.

Според данните на НРС безработните в страната (възрастова група 15-64 г.) през първото тримесечие на годината са 278,0 хил.д., а нивото на безработица е 8,7%. То е с 2,0 пп по-ниско спрямо стойността, регистрирана през четвъртото тримесечие на 2014 г. Намалението на броя на безработните на годишна база се дължи както на нарасналата заетост (около 30% от спада на броя на безработните се дължи на увеличаване брой работни места в икономиката), така и на напускането на част от безработните лица на работната сила (поради излизане от трудоспособна възраст, прекратяване на активното търсене на

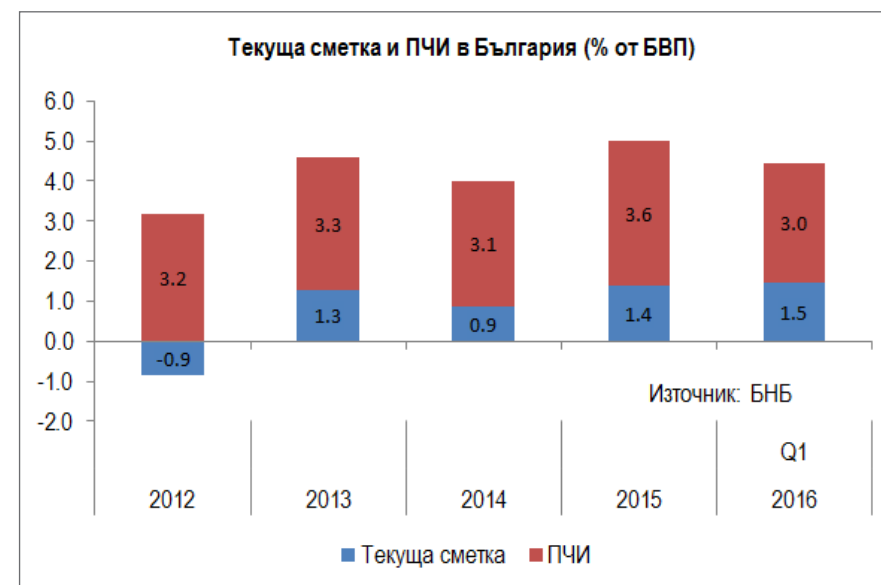
Средната работна заплата за страната за първото тримесечие на 2016 г. е в размер на 931 лева. Запазва се високият годишен ръст на показателя, наблюдаван и през предходната година в диапазона от 8-8,5%. През януари отново бе индексирана минималната работна заплата в страната от 380 на 420 лева, което вероятно е повлияло на динамиката на средното заплащане на труда, особено в икономически дейности, където то е относително по-ниско. Все пак, един от основните фактори, стоящи зад високия годишен ръст на работната заплата е повишеното търсене на труд, което все по-трудно се посреща от адекватно предлагане, съответстващо му като квалификационни

умения и образование. Все повече работодатели (особено от секторите на промишлеността и строителството) отчитат липсата на квалифицирана работна сила като съществена пречка за разширяване дейността на своите фирми. Понататъшното увеличаване на броя на заетите в страната ще става все по-трудно, поради ограничените свободни ресурси от работна сила, както квалифицирана, така и неквалифицирана. През последните години (включително и първото тримесечие на 2015 г.) ръстът на работната заплата трайно изпреварва ръста на производителността на труда, което води до постепенното увеличаване на дела на компенсациите за труд в общата стойност на брутната добавена стойност. За да се уеднакви динамиката между заплащане и производителност на труда в дългосрочен аспект и да се избегне проявяването и задълбочаването на макроикономическия дисбаланс между тях, през следващите периоди основен проблем на икономическата политика ще бъде да се стимулира повишаването на общата факторна производителност като източник на икономически растеж.

Външен сектор

През първите месеци на 2016 г. българската икономика отново реализира излишък по текущата си сметка. В сравнение с първите три месеца на предходната година се подобрява салдото по търговския баланс и по статия „Първичен доход“ (и в двата случая се наблюдава намаление на дефицита), докато по статии „Услуги“ и „Вторичен доход“ салдата се влошават, като и в двата случая се наблюдава намаление на излишъците. Салдото по текущата сметка за последните дванадесет месеца е излишък от 680,3 млн.евро (635,1 млн.евро за предходния дванадесет месечен период).

Салдото по търговския баланс за последните дванадесет месеца (април 2015 – март 2016 г.) е отрицателно в размер на 1615,3 млн.евро и се подобрява с около 800 млн.евро спрямо предходния дванадесет месечен период. Същественото подобряване на салдото по търговията със стоки се дължи на едновременното повишаване на обема на износа (с около 510 млн.евро) и намаляването на обема на вноса (с 290 млн.евро).

През последните дванадесет месеца най-съществен ръст в стойността на износа по групи стоки се наблюдава при инвестиционните стоки. Техният износ през периода март 2015 – февруари 2016 г. е 5187,5 млн.евро и се е увеличил с 18,6% (814 млн.евро) спрямо същия период една година по-рано. В най-голяма степен това увеличение се дължи на износа на електрически машини и на транспортни средства (и в двата случая ръстовете са в интервала 17-18%), както и на резервни части и оборудване. Другата група стоки с ръст в стойността на износа са потребителските стоки, чийто износ е на стойност от 6232,8 млн. евро за периода март 2015 – февруари 2016 г. и се увеличава с 8,4% (482 млн.евро) спрямо същия период една година по-рано. С най-голям принос за ръста на износа на потребителските стоки са мебели, лекарства и храни, като единствените стоки от групата, където има намаление в стойността на износа са цигари.

Групите стоки, чийто износ намалява през последните дванадесет месеца са енергийни ресурси (намаление с 9,6% или 272 млн.евро спрямо предходните дванадесет месеца) и суровини (намаление от 0,9% или 88 млн.евро). И в двата случая намалението в стойността на износа е обусловено от ценовите динамики на съответните суровини на международните пазари. Според НСИ цените на износ на минералните горива са намалели с около 25% през 2015 г. Сред групата на суровините стоките, които регистрират намаление на стойността на износа са чугун, желязо и стомана; цветни метали; суровини за производство на храни; тютюн. Според НСИ цените на износ на метални руди и отпадъци са намалели с около 4% през 2015 г., а на чугун и стомана с около 8%. Наблюдава се и намаление на цените на износ на цветните и благородни метали, но то се запазва под 1%. Що се отнася до суровините за производство на храни при някои от тях също се наблюдава намаление на цените на износ (най-съществен при месо и месни продукти, млечни продукти и яйца, захар, захарни изделия и мед), но тук значение има и структурата на износа от съответната стокова група.

Динамиката на износа не само през последните дванадесет месеца, но и от началото на 2014 г., по стокови групи води до повишаване на относителния дял на стоки с относително по-висока степен на преработка и на добавена стойност, което е индикатор за подобряваща се структура на българския износ.

Вносът (FOB) за периода април 2015 – март 2016 г. е на стойност от 23 799,7 млн.евро и номинално е с 290,0 млн.евро по-малък спрямо по-ранния аналогичен период. И тук, както при износа, се наблюдават спад на номиналния внос на енергийните стоки от 907,9 млн.евро (18,2%), дължащ се на спада на цените на суровия петрол и свързаните с него цени на нефтопродукти и други горива на международните пазари. Освен това се наблюдава и минимален спад при вноса на инвестиционни стоки от 20 млн.евро (0,3%). При всички останали групи стоки се наблюдава ръст на вноса. Най-висок номинален ръст се наблюдава при групата „Потребителски стоки“ (465 млн. евро или 9,0%), което се обуславя от възстановяването на потреблението в страната, явяващо се основен източник на ръста на БВП през последната година. Ръстът на вноса на групата „Суровини и материали“ (365 млн.евро или 4,0%) се дължи най-вече на ръста

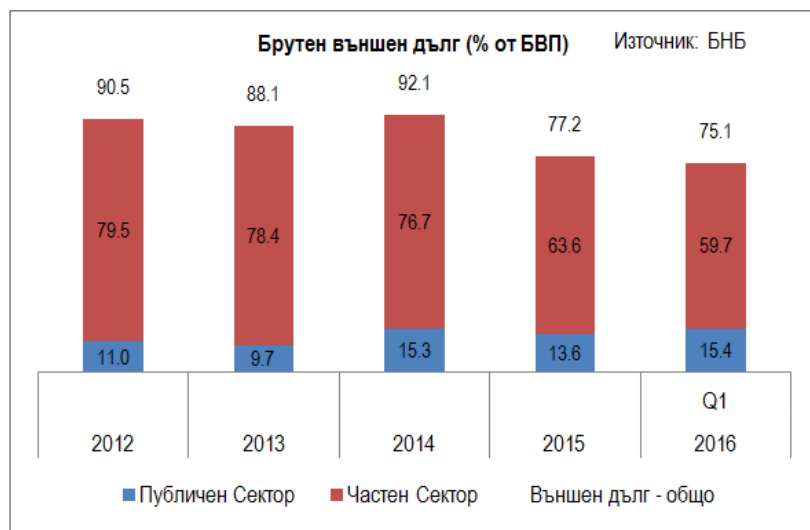
на вноса на суровини за храни и на химически продукти, което се определя от възстановяването на потреблението в страната и на междинното потребление в българските предприятия.

Излишъкът по статия „Услуги“ периода април 2015 – март 2016 г. е на стойност от 2576,7 млн.евро и е с 28,2 млн.евро по-малък спрямо този за аналогичния период дванадесет месеца по-рано. Влошава се салдото по пътуванията (с около 200 млн.евро), което е основно перо по статия услуги. По всички останали видове услуги се наблюдава подобрение на салдата.

Дефицитът по статия „Първичен доход“ е на стойност от 1656,5 млн.евро и съществено се увеличава спрямо предходния дванадесет месечен период. Увеличението на дефицита е в размер на 465 млн.евро и се дължи изцяло на увеличаването на износа на инвестиционен доход (репатрирана печалба) от страната, което и е индикатор за подобряване на финансовите резултати на фирмите с чуждестранно участие. Излишъкът по статия „Вторичен доход“ за периода април 2015 – март 2016 г. е в размер на 1375,3 млн.евро и намалява с около 260 млн.евро спрямо аналогичния период дванадесет месеца по-рано.

Салдото на финансовата сметка на платежния баланс за периода април 2015 – март 2016 г. е в размер на 2958,9 млн.евро и съществено се подобрява спрямо аналогичния по-ранен период (с над 2100 млн.евро). Това се дължи най-вече на намалението на частния външен дълг през 2015 г. поради намалението на заемите и депозитите за търговски банки в страната най-вече през 2015 г., който се наблюдава най-вече през първата половина на 2015 г.

Привлечените ПЧИ в България за последните дванадесет месеца са в размер на 1378,4 млн.евро или 3,0% от БВП. Те са с около 120 млн.евро по-малко спрямо април 2014 – март 2015 г. Нивото на чуждите инвестиции в страната все още остава ниско като дял от БВП.

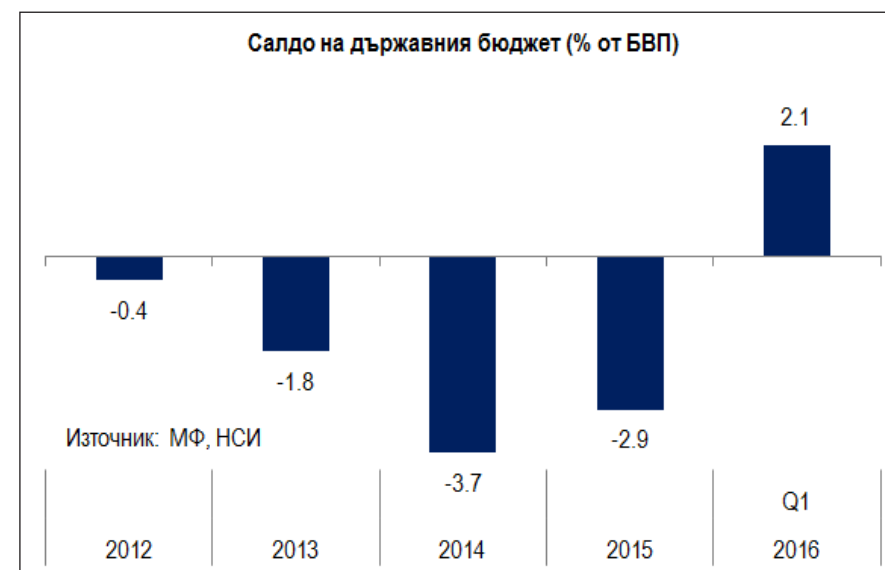

През първите три месеца на 2016 г. външният правителствен дълг се увеличи с около 1200 млн. евро главно заради двете емисии еврооблигации от месец март. Все още неговото ниво се запазва ниско и е 15,4% от очаквания БВП за 2016 г. Частният външен дълг продължава да намалява и към края на март 2016 г. е в размер от 27 664 млн. евро или 59,7% от БВП.

Бюджетен сектор

Според първоначалните данни на Министерство на Финансите бюджетното салдо по консолидираната фискална програма (КФП) към края на март 2016 г. е положително в размер на 1 863,6 млн. лв. (2,1 % от прогнозния БВП). В сравнение с първото тримесечие на 2015 г., когато бе отчетен излишък в размер на 255,9 млн. лв., бюджетната позиция се подобрява с 1,8 пп като относителен дял в БВП. Факторите за повишаването на излишъка по КФП са свързани както с изпълнението на държавния бюджет за 2016 г. (по-високите приходи и ограничаване на бюджетните разходи спрямо аналогичния период на предходната година), но

също така и с еднократни фактори като постъпили грантове от ЕК в частта на помощите, които са в размер на 786,1 млн. лева. Част от тези постъпления представляват възстановени към България разходи, извършени в края на 2015 г., а друга част представляват аванси по европейските програми за новия програмен период 2014-2020 г. Общият излишък по КФР за първото тримесечие на 2016 г. се формира от излишък по националния бюджет в размер на 819,7 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 1 043,9 млн. лева.

Постъпилите приходи и помощи по КФП за първото тримесечие на 2016 г. са в размер на 9 097,1 млн. лв. и нарастват с 1 302,0 млн. лв. (16,7%) приходите и помощите през същия период на предходната година. В структурно отношение данъчните приходи нарастват с 659,4 млн. лв. (11,1%), неданъчните приходи - със 120,2 млн. лв. (11,1%), а постъпленията от помощи (основно възстановени средства от Европейската комисия) - със 522,3 млн. лв.

Общата сума на данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) по КФП възлиза на 6 596,9 млн. лв. В структурно отношение най-значителен ръст се отчита при постъпленията от косвени данъци.

Приходите в частта на преките данъци са в размер на 1 199,2 млн. лв., което е със 114,2 млн. лв. (11,0%) повече в сравнение с първото тримесечие на предходната година. Приходите от корпоративни данъци към март 2016 г. са в размер на 555,3 млн. лв. или 30,1 % от годишния план. Приходите от данъци върху доходите на физически лица са в размер на 643,9 млн. лв. или 22,8 % от заложените в разчета за годината и нарастват с 27,7 млн. лв. (4,5 %) спрямо март 2015 година. Фактори за увеличаването на последните са ръста на средната работна заплата и на броя на наетите лица.

Приходите от косвени данъци за първото тримесечие на 2016 г. са в размер на 3 409,8 млн. лв. или 25,7 % от годишния разчет. Приходите от ДДС са в размер на 2 293,8 млн. лв. и нарастват номинално с 324,4 млн. лв. (16,5 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година. Те формират 49,0 % от данъчните приходи по държавния бюджет. Високото изпълнение се дължи на по-високите нетни постъпления от ДДС при сделки в страната, които отчитат номинален ръст от 410,4 млн. лв. (34,7 %) спрямо март 2015 г. Нетният размер на приходите от ДДС от внос към март 2016 г. е 699,2 млн. лева. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни и цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото и други.

Приходите от акцизи са в размер на 1 069,2 млн. лв. и нарастват номинално със 119,4 млн. лв. (12,6 %) спрямо отчетените за първото тримесечие на предходната година. Основната част от постъпленията от акцизи се формира от акцизи върху тютюневи изделия и върху горива (над 90% от постъпленията от акцизи за първите три месеца на годината).

Постъпленията от мита са 41,0 млн. лв. и бележат ръст от 4,1% спрямо първите три месеца на 2015 г. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 286,4 млн. лв. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски са 1 696,6 млн. лв., като съпоставено с предходната година нарастват със 4,4%. Неданъчните приходи са в размер на 1 200,0 млн. лв., което представлява 26,8% изпълнение на годишните разчети и е със 120,2 млн. лв. (11,1%) повече спрямо първото тримесечие на 2015 г.

Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за първото тримесечие на 2016 г. възлизат на 7 233,5 млн. лв., което е с 305,7 млн.лв. (4,1%) по-малко спрямо направените разходи през същия период на предходната година.

Нелихвените разходи са в размер на 6 668,8 млн. лв., което представлява 20,4% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към март 2016 г. са в размер на 6 308,7 млн. лв. (23,8% от разчета за годината), капиталовите разходи възлизат на 360,1 млн. лв. Лихвените плащания са в размер на 310,8 млн. лв. или 38,7% от планираните за 2016 година. Около 55% от лихвените плащания са за лихви по външни заеми, а около 45% са за лихви по вътрешни заеми.

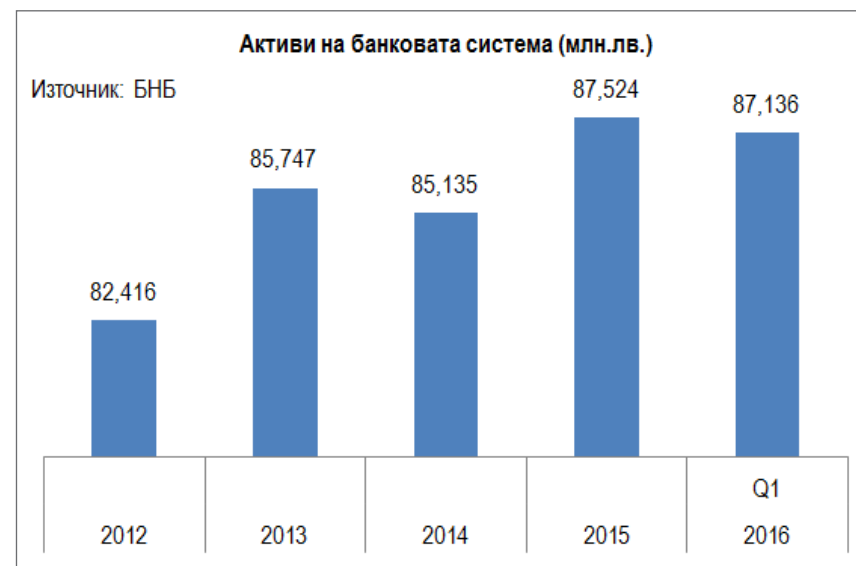
Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към март 2016 г. от централния бюджет, възлиза на 253,9 млн. лв.

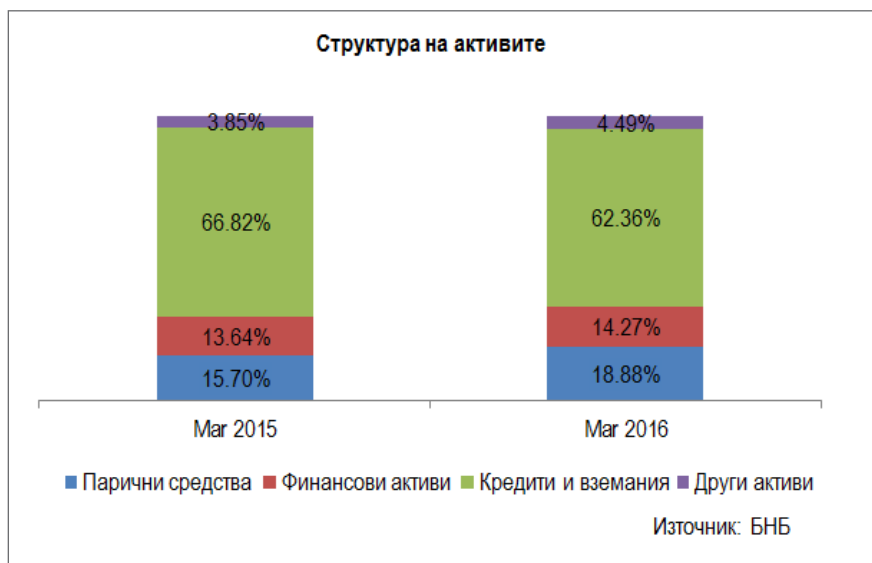
Към края на март фискалният резерв в частта му като депозити в БНБ и търговски банки е в размер на 11,4 млрд.лв. и представлява устойчив буфер за стабилността на държавните финанси и за посрещане на непредвидени разходи пред вид нестабилната външна среда. Увеличаването на стойността му спрямо декември 2015 г. се дължи както на реализирания излишък по КФР през първите три месеца на 2016 г., така и на двете емисии еврооблигации, осъществени през март 2016 г.

Финансов сектор

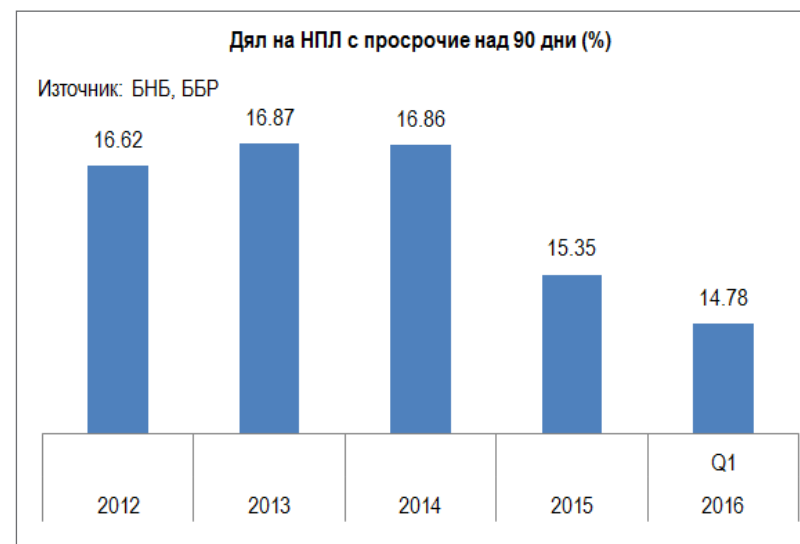
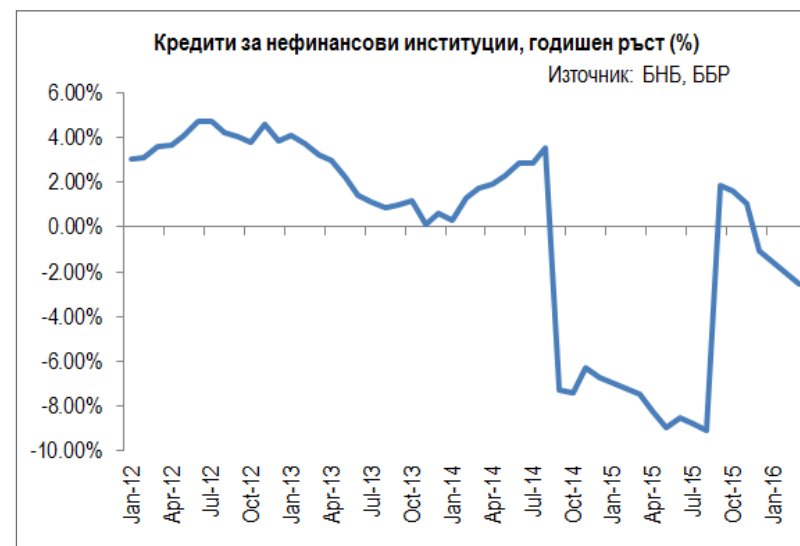
През първото тримесечие на 2016 г. банковата система в страната се запазва стабилна, с висока ликвидност, рентабилност и капиталова адекватност. Активите на банковата система намаляха с 388 млн.лв. (0,4%) спрямо края на декември 2015 г. и към края на март са на стойност от 87,1 млрд.лв. Ликвидността на банковата система се запази високо, като коефициентът на ликвидни активи (КЛА) към края на март е 37,07%, което е с 3,9 пп повече спрямо стойността на показателя една година по-рано., а печалбата след данъци за първото тримесечие на 2016 г. е най-висока за този период на годината от 2009 г. насам.

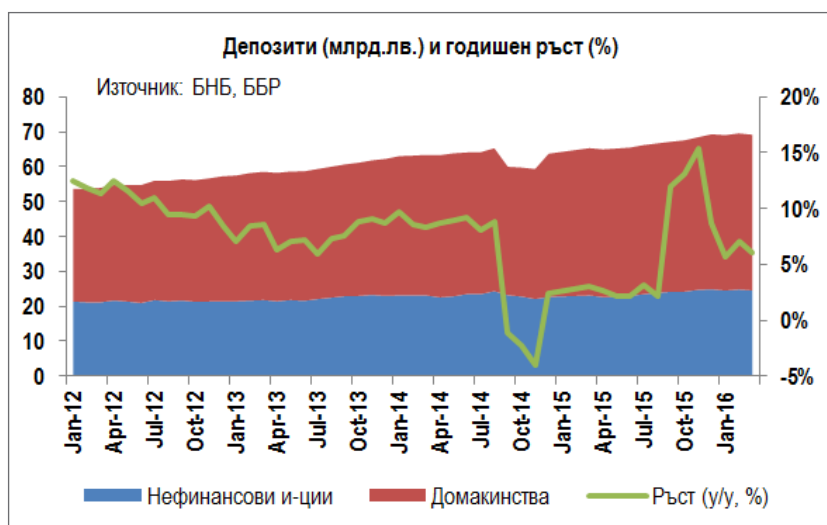
Заедно с намалението на активите на банковата система се наблюдава изменение в тяхната структура. Най-съществената промяна в това отношение е намалението на паричните средства на търговските банки с над 1,8 млрд.лв. спрямо края на декември, което се свързва със стремежа им да намалят „свръхрезерва“ си по сметка в централната банка. Една част от паричните средства са трансформирани във финансови активи (1,3 млрд.лв.) и по-конкретно в дългови ценни книжа на разположение за продажба. Друга част от намалението на паричните средства се свързва с намаление на привлечените средства и най-вече на краткосрочни депозити от чужбина с около 500 млн.лв. В резултат на това делът на паричните средства в общите активи на банковата система намалю до 18,9% (20,9% в края на 2015 г.), а делът на финансовите активи се увеличи до 14,3% (12,7% в края на 2015 г.).

През първите три месеца на 2016 г. се наблюдава намаление на стойността на кредитите за фирми (с 654,2 млн.лв.) и домакинства (с 258,7 млн.лв.) Данните от Парична Статистика на БНБ показват, че това намаление се дължи преди всичко на намалението на „лошите“ кредити (с просрочие над 90 дни) и на овърдрафта, докато редовните кредити (различни от овърдрафт) се задържат на относително постоянно равнище. Търговските банки проявяват предпазливост при отпускането на нови кредити пред вид провеждащия се в момента преглед на качеството на активите и свързания с това стремеж за консолидация на техните кредитни портфейли. С това може да се свърже и изписването и продажбата на „лоши“ вземания както в края на 2015 г., така и през първото тримесечие на настоящата.

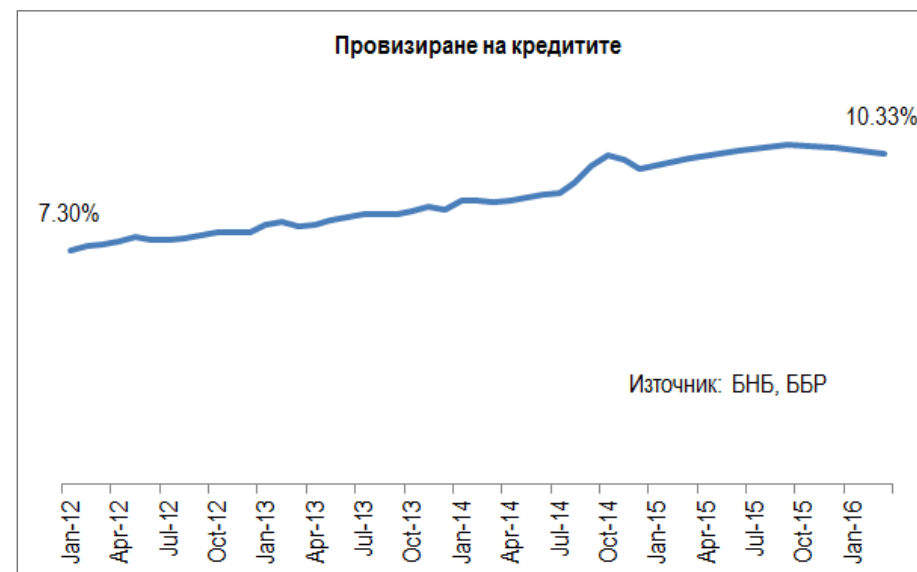

Към края на март 2016 г. привлечените средства в банковата система са на стойност от 73,7 млрд.лв. Освен привлечените средства от чужбина се наблюдава намаление и на депозитите на български фирми (с 664 млн.лв.), което вероятно е свързано както с належачи плащания в началото на календарната година, така и с намаления стимул за фирмите да поддържат свободните си финансови средства в банкови депозити. Това се отнася и за домакинствата, които в условия на лихвени проценти по банкови депозити със срочност от 3 месеца и по-ниска в диапазона 0-0,1% вероятно се насочват към алтернативни спестовни инструменти. Депозитите на домакинства са се увеличили едва с 211 млн.лв. през първото тримесечие на 2016 г., а през март дори се наблюдаваше намаление на депозитите на домакинства (на месечна база), което е рядко явление за динамиката на показателя от последните десетина години.

Към края на март 2016 г. капиталът на банковата система е на стойност 11,6 млрд.лв. и е със 115 млн.лв. повече спрямо декември 2015 г. и с 491 млн.лв. повече спрямо март 2015 г.

Печалбата след данъци на банковата система за първото тримесечие на 2016 г. е на стойност от 305,3 млн.лв. Това е най-голямата регистрирана печалба за този период на календарната година от 2009 г. насам. Спрямо първото тримесечие на предходната година тя се увеличава с 20,2 млн.лв. Нетният доход от лихви се увеличава с 30,2 млн.лв. (4,5%) спрямо първото тримесечие на 2015 г., а нетният доход от такси и комисионни се увеличава с 8,3 млн.лв. (4,0%). Разходите за обезценка за почти на същото ниво както и през първите три месеца на 2015 г.

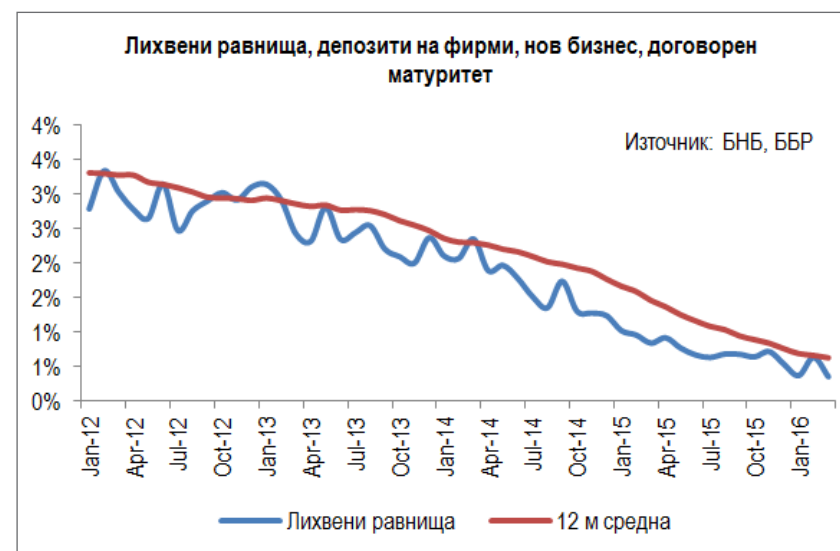
Лихви

Тенденциите в динамиката на лихвените равнища, наблюдавани през последната година, продължиха да се развиват и през първото тримесечие на 2016 г. Лихвите по депозитите и кредитите на фирми продължават да намаляват, макар и постепенно този процес да забавя своето развитие. Основните фактори за тази динамика отново са ниските стойности на основните референтни лихвени равнища в Еврозоната и в САЩ; засилването на дефлацията в страната през първите месеци на годината; високата ликвидност на банковата система; както и въведените отрицателни лихвени равнища по „свр̀хрезервите“ на търговските банки, държани по сметки в БНБ, въведени с Наредба 21 на БНБ в края на 2015 г.

През първите три месеца на 2016 г. усредненият лихвен процент по кредити, нов бизнес, оригинален матуритет, се колебае в диапазона 5-5,5%. Лихвените равнища по левовите кредити, нов бизнес, продължават да намаляват и вече се колебаят около равнището от 4,5%. В същото време лихвените равнища

по кредитите в евро, нов бизнес, преустановиха тенденцията си на намаление и през първото тримесечие на годината се колебаят в диапазона 5,5-6%. Лихвените равнища по новите кредити в щатски долари също се повишиха през първите месеци на годината, но тяхната тежест е минимална в общия обем на новоотпуснатите кредити. Търговските банки, в следствие на достъпния евтин привлечен ресурс и стабилизирането на макро средата в страната засилиха конкуренцията помежду си за привличането на нови клиенти и през последните години се наблюдава „кредитен туризъм“ при прехвърлянето и консолидирането на експозиции на фирми от една търговска банка в друга. Очакванията са EU-RIBOR да остане нисък през 2016 г., което предполага, че през следващите дванадесет месеца едва ли ще съществува сериозен натиск за обръщане на тенденцията в динамиката на лихвените равнища по левовите и евровите кредити, като се очаква те да останат ниски. Все пак, може да се счита, че потенциалът за намаляване на лихвените равнища по кредитите е изчерпал потенциала си и те по-скоро ще се запазят около достигнатите равнища.

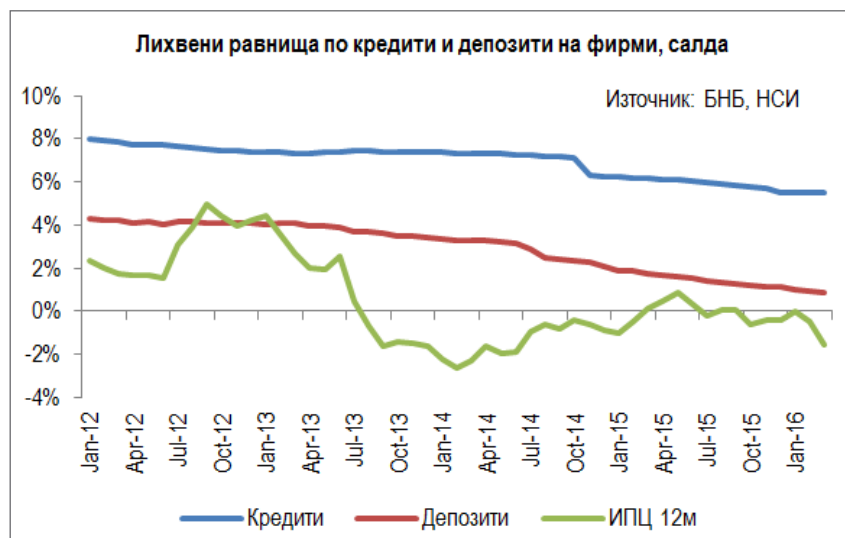

През първото тримесечие на 2016 г. лихвените равнища по депозитите на фирми и домакинства продължиха да намаляват. Голяма част от търговските банки определиха лихвени равнища по по-краткосрочните депозити в диапазона от 0,01-0,1%, което е красноречив показател, че банките като цяло не изпитват необходимост от привличане на нови средства от фирми и граждани. Ниските лихвени равнища по привлечените средства съществено редуцира стимула на фирми и домакинства да държат спестяванията си в банкови депозити и ги кара да търсят други инструменти за вложение на паричните си средства. Това повлия и на динамиката депозитите на фирми и граждани през първите три месеца на годината.

Въпреки че лихвените равнища по депозитите достигнаха историческите си най-ниски равнища, реалният лихвен процент продължава да бъде положителен. Това се дължи на високата дефлация в страната, която през първите три месеца на 2016 г. достигна равнището от -1%. Все пак, до края на годината се очаква факторите, влияещи за понижаване на общото ценово равнище да променят посоката си на влияние и е възможно до края на 2016 г. дванадесетмесечния национален ИПЦ да сатен положителен. Това, обаче, едва ли ще повлияе за повишаване на лихвите по депозитите, като се има пред вид ниското равнище на лихвените равнища по привлечените средства в ЕС 28 и запазването на програмата на ЕЦБ за лихвени облекчения поне до края на тази година.

През първото тримесечие на 2016 г. лихвеният спред се стабилизира около 4,4 пп, ниво наблюдавано в края на 2014 г. Въпреки това той се запазва относително висок и е един от основните фактори за високата печалба, реализирана от банковата система през първите месеци на настоящата година.

Търговски банки

	Активи - общо (млн. ле ва)					Δ (12м)
	Дек` 12	Дек` 13	Дек` 14	Дек` 15	Март` 16	
Уникредит	12 658,5	12 728,1	14 843,8	17 368,3	17 208,5	1 867,8
ДСК	8 727,6	8 882,4	9 977,8	11 100,3	11 202,6	1 045,9
ПИБ	6 907,3	7 445,9	8 645,8	8 679,9	8 420,9	-506,4
Пощенска банка	5 630,4	5 697,5	6 145,6	5 759,6	6 637,9	760,4
ОББ	6 347,6	6 715,1	6 570,3	6 559,3	6 618,7	220,3
Райфайзен	6 171,7	5 959,6	5 981,4	6 450,2	6 425,7	353,8
СЖ Банк	3 584,4	3 664,6	4 571,8	5 273,5	5 253,7	283,4
ЦКБ	3 348,0	3 746,3	4 181,0	4 642,0	4 704,5	323,1
Пиреос	3 098,8	3 355,8	3 250,5	2 860,8	2 887,9	-134,1
СИ Банк	2 082,9	2 187,6	2 457,3	2 687,4	2 711,3	311,1
Алианц	1 868,3	1 977,4	2 097,4	2 324,1	2 320,4	130,3
Инвестбанк	1 370,6	1 676,4	1 913,7	1 953,2	1 923,8	-34,8
ББР	1 694,2	1 781,3	1 921,6	1 614,0	1 604,4	-326,0
Прокредит Банк	1 329,2	1 351,1	1 423,9	1 517,6	1 485,0	71,0
Общинска банка	1 017,4	1 155,6	1 246,7	1 193,0	1 284,6	5,6
ИА Банк	849,1	971,6	1 109,5	1 198,4	1 177,9	44,6
БАКБ	828,3	777,7	815,3	1 014,4	1 015,8	123,8
Париба	403,1	453,3	743,3	790,8	765,7	8,2
Сити Банк	542,0	635,4	916,5	832,6	719,4	-151,3
Д Банк	743,1	703,8	712,7	672,3	715,5	-17,5
ING Банк	883,7	612,0	598,5	585,8	677,7	56,0
ТВИ	189,0	408,0	480,1	514,9	523,0	-19,0
Токуда	459,8	417,4	441,7	427,6	407,5	-41,1
Тексим	126,4	123,2	146,4	176,2	181,3	27,1
Виктория	522,7	407,2	194,8	166,9	163,8	-17,8
Алфа Банк	3 691,8	3 655,2	3 663,1	1 064,0		
Банки - общо	82 415,7	85 746,7	85 134,8	87 524,3	87 135,8	996,4

	Капитал (млн. лева)					
	Дек` 12	Дек` 13	Дек` 14	Дек` 15	Март` 16	Δ (12m)
Уникредит	2 130,8	2 162,3	2 240,7	2 507,8	2 550,2	211,9
ДСК	1 447,9	1 492,9	1 562,4	1 584,8	1 353,6	-325,0
ОББ	1 069,8	1 087,0	1 165,3	1 237,3	1 241,8	42,4
Пощенска банка	798,6	825,2	828,3	920,0	1 043,5	204,0
Райфайзен	908,6	863,3	909,4	901,2	955,0	24,1
ПИБ	511,2	538,6	728,3	745,5	768,4	32,0
ББР	682,9	673,2	680,6	708,9	718,3	31,6
СЖ Банк	475,1	497,0	536,8	584,2	595,1	44,8
Пиреос	626,8	630,1	598,0	450,9	423,6	-141,0
ЦКБ	347,9	357,0	363,7	380,5	382,8	15,5
СИ Банк	294,9	291,3	258,4	293,9	296,8	25,1
Прокредит Банк	154,2	167,5	173,1	193,4	209,6	27,2
Алианц	176,7	193,5	199,7	195,6	203,4	9,7
Инвестбанк	161,6	178,0	183,5	176,8	178,4	-8,5
БАКБ	178,2	165,7	155,6	158,8	162,7	9,5
ТВИ	33,5	52,7	70,0	106,3	115,8	38,7
ИА Банк	80,9	82,0	85,5	89,7	92,6	6,0
Д Банк	65,6	66,7	91,3	91,3	91,5	-0,7
Общинска банка	63,4	69,6	75,4	80,9	88,8	11,3
Токуда	63,5	58,2	51,0	45,6	45,7	-2,2
Виктория	42,4	36,1	21,2	10,9	41,7	23,9
Тексим	32,7	33,0	32,2	34,1	38,2	5,9
Сити Банк	22,5	10,1	11,8	10,1	11,8	-5,6
Париба	15,9	16,0	12,4	4,2	2,3	-8,8
ING Банк	6,4	1,0	1,8	-2,4	-1,8	-5,3
Алфа Банк	-223,9	-216,6	-225,3	-15,1		
Банки - общо	10 850,1	11 164,4	10 838,8	11 523,2	11 638,1	491,2

	Привлечени средства - общо (млн. лева)					
	Дек` 12	Дек` 13	Дек` 14	Дек` 15	Март` 16	Δ (12m)
Уникредит	10 282,1	10 390,5	12 355,9	14 575,6	14 320,3	1 617,3
ДСК	7 164,2	7 291,1	8 310,7	9 415,3	9 333,8	988,9
ПИБ	6 386,2	6 895,0	7 896,1	7 464,1	7 317,3	-355,7
Пощенска банка	4 787,8	4 829,1	5 276,5	4 785,6	5 510,0	672,7
Райфайзен	5 156,4	5 022,7	4 994,7	5 474,1	5 375,5	331,8
ОББ	5 261,3	5 607,8	5 380,4	5 293,7	5 339,6	173,6
СЖ Банк	3 054,2	3 112,6	3 955,7	4 617,4	4 538,9	209,3
ЦКБ	2 984,2	3 371,6	3 808,3	4 184,6	4 242,1	316,4
Пиреос	2 441,8	2 713,7	2 632,7	2 263,1	2 449,1	133,3
СИ Банк	1 778,2	1 888,3	2 166,8	2 367,7	2 393,5	284,5
Алианц	1 638,2	1 737,0	1 887,0	2 120,5	2 096,5	112,3
Инвестбанк	1 189,5	1 483,1	1 728,5	1 724,6	1 695,8	-34,6
Прокредит Банк	1 158,4	1 168,7	1 238,9	1 317,8	1 267,9	41,8
Общинска банка	949,5	1 081,7	1 165,8	1 105,8	1 187,0	-6,0
ИА Банк	765,8	887,1	1 021,5	1 073,0	1 043,6	33,0
ББР	993,7	1 101,8	1 236,8	902,3	881,7	-278,1
БАКБ	646,7	607,7	654,9	840,7	837,8	110,8
Париба	371,7	421,4	715,6	769,7	743,0	10,6
Сити Банк	509,0	615,9	895,3	814,7	699,8	-133,8
ING Банк	852,6	602,3	587,4	581,5	671,5	64,5
Д Банк	674,1	633,5	615,6	575,6	618,5	-17,4
ТВИ	151,6	345,5	395,6	400,5	397,9	-61,2
Токуда	393,7	355,9	387,5	380,4	360,5	-39,2
Тексим	92,2	89,0	112,8	140,1	139,3	19,7
Виктория	476,1	367,5	170,7	125,2	120,6	-10,4
Алфа Банк	3 901,9	3 860,1	3 880,7	964,2		
Банки - общо	70 701,8	73 882,4	73 528,9	74 345,8	73 651,2	579,9

	Кредити и аванси (брутни) - общо (млн. лева)					
	Дек` 12	Дек` 13	Дек` 14	Дек` 15	Март` 16	Δ (12m)
Уникредит	10 999,5	11 354,8	12 458,7	15 224,2	14 564,5	3 476,8
ДСК	8 097,6	7 968,5	9 184,3	10 352,4	10 535,9	1 691,0
ПИБ	4 744,0	5 614,2	6 976,2	6 466,0	7 140,4	88,9
Пощенска банка	5 021,6	5 110,3	5 795,6	5 508,8	6 243,3	1 710,4
Райфайзен	5 281,3	5 138,8	4 373,7	5 747,7	5 649,8	1 117,1
ОББ	5 494,2	5 745,0	5 948,1	5 821,5	5 567,9	357,2
СЖ Банк	2 916,1	3 212,2	3 441,7	4 737,7	4 596,1	436,3
ЦКБ	1 863,5	2 132,2	2 194,3	3 248,4	3 507,1	1 404,4
Пиреос	2 898,2	3 304,4	3 209,9	2 890,5	2 903,4	304,8
СИ Банк	1 765,5	1 875,8	2 060,6	2 273,7	2 299,9	462,5
Алианц	1 390,7	1 425,8	1 353,7	1 878,9	1 786,5	381,3
Прокредит Банк	1 095,5	1 139,7	1 168,6	1 427,1	1 385,0	340,8
ББР	1 483,7	1 393,0	1 288,5	1 413,6	1 331,1	182,1
Инвестбанк	836,9	789,2	937,6	1 241,9	1 201,4	220,2
ИА Банк	555,8	679,8	708,2	981,6	963,6	287,4
БАКБ	747,8	621,0	663,9	906,9	898,7	181,7
Париба	336,4	419,7	624,3	659,4	758,5	112,2
Общинска банка	419,4	519,2	445,3	612,7	685,9	244,8
ING Банк	340,2	419,8	389,3	449,3	586,2	264,5
Д Банк	383,1	340,3	376,2	448,7	493,3	150,7
ТВИ	155,6	321,1	412,0	471,8	479,0	44,7
Сити Банк	300,4	340,3	643,7	161,2	472,5	237,1
Токуда	287,9	257,2	236,4	300,1	276,8	42,4
Виктория	376,7	341,3	176,6	172,4	167,3	29,9
Тексим	60,0	49,0	68,9	58,9	84,8	11,3
Алфа Банк	1 379,5	1 286,9	1 382,1	923,8		
Банки - общо	64 726,0	68 114,3	66 567,2	74 457,1	74 657,5	12 350,4

	Кредити (брутни) - предприятия (млн. лева)					
	Дек` 12	Дек` 13	Дек` 14	Дек` 15	Март` 16	Δ (12m)
Уникредит	6 577,8	6 580,9	6 808,8	6 995,8	6 974,1	180,9
ПИБ	3 775,9	4 210,3	4 974,3	4 120,4	4 095,9	-792,4
ОББ	2 777,9	2 653,7	2 670,1	2 736,2	2 712,7	25,9
Пощенска банка	2 339,5	2 208,0	2 208,2	2 279,0	2 418,9	120,2
ДСК	2 129,4	2 007,8	2 172,6	2 131,7	2 174,7	108,9
Райфайзен	3 503,1	3 019,7	2 375,6	2 190,3	2 147,4	-100,0
СЖ Банк	1 902,0	1 908,1	2 069,2	2 072,8	1 963,9	-55,4
ЦКБ	1 338,6	1 447,4	1 448,8	1 685,6	1 690,5	204,3
Пиреос	2 215,4	2 031,3	2 053,6	1 635,2	1 613,8	-386,6
Прокредит Банк	945,3	948,7	928,5	1 137,7	1 119,3	114,1
СИ Банк	793,5	832,2	887,8	919,1	935,9	51,9
Инвестбанк	500,4	496,5	664,1	782,8	786,5	82,2
ББР	539,4	569,7	735,6	715,2	693,6	-10,8
БАКБ	582,7	512,1	567,3	648,0	645,8	76,5
Алианц	626,2	598,0	632,6	629,6	600,3	11,0
ИА Банк	378,5	411,5	466,2	482,1	479,6	3,9
ING Банк	292,4	254,0	302,3	314,8	299,4	-15,7
Д Банк	283,6	258,1	264,7	289,6	295,6	58,7
Общинска банка	286,8	280,9	265,4	269,9	267,0	11,7
Токуда	179,8	184,8	184,7	164,0	153,1	-19,0
Париба	166,6	104,9	177,2	171,4	147,7	3,0
ТВИ	70,4	107,9	126,0	134,6	134,2	11,0
Сити Банк	167,2	179,8	203,1	151,4	126,0	-16,1
Виктория	242,3	204,1	131,0	94,7	90,9	-24,9
Тексим	16,1	18,2	31,6	36,1	34,1	-2,6
Алфа Банк	921,8	843,2	939,1	465,3		
Банки - общо	38 166,3	38 305,8	34 319,3	33 284,9	32 630,7	-1 308,4

	Кредити (брутни) - граждани (млн. лева)					Δ (12m)
	Дек` 12	Дек` 13	Дек` 14	Дек` 15	Март` 16	
ДСК	5 160,5	5 008,4	4 853,9	4 894,9	4 849,2	-91,1
Пощенска банка	1 995,0	2 013,3	2 045,9	2 052,6	2 247,9	206,0
Уникредит	2 434,5	2 435,7	2 363,6	2 192,9	2 149,3	-176,7
ОББ	2 380,4	2 240,2	2 140,7	1 929,4	1 922,6	-167,9
Райфайзен	1 409,9	1 619,2	1 534,6	1 490,0	1 503,9	5,3
ПИБ	853,5	885,7	1 275,6	1 479,3	1 482,6	199,6
СЖ Банк	895,5	966,8	1 125,6	1 292,2	1 327,8	152,0
СИ Банк	488,7	505,4	555,3	602,7	619,7	55,1
Алианц	522,9	539,4	552,0	570,4	576,7	24,0
ЦКБ	232,2	227,5	273,0	370,3	392,4	99,0
Пиреос	513,2	459,4	433,7	353,7	310,9	-96,5
ТВИ	81,0	157,3	180,2	198,6	196,9	19,8
Инвестбанк	171,9	148,6	161,9	145,7	143,6	-11,6
Общинска банка	61,3	61,4	63,4	68,2	69,6	5,8
ИА Банк	27,0	28,2	35,2	45,5	44,0	8,3
Токуда	35,4	32,7	35,2	39,0	40,6	4,3
Д Банк	31,2	33,4	42,7	37,1	39,0	0,9
БАКБ	30,8	29,3	30,0	37,7	37,7	3,2
Прокредит Банк	100,7	97,2	101,8	37,6	35,6	-3,4
ББР	2,7	2,8	3,4	13,5	23,7	20,3
Виктория	120,2	126,0	29,1	18,5	18,5	-1,6
Тексим	3,5	9,5	13,8	17,6	17,5	3,3
Париба	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ING Банк	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сити Банк	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Алфа Банк	446,6	434,3	436,5	421,1		
Банки - общо	18 415,2	18 503,9	18 290,0	18 311,6	18 052,9	-180,2

	Печалба преди обезценка и данъци (млн. лева)					Δ (12m)
	Дек` 12	Дек` 13	Дек` 14	Дек` 15	Март` 16	
Уникредит	408,1	390,5	431,8	437,8	119,1	4,0
ДСК	436,2	371,6	386,8	440,0	100,7	-15,1
ОББ	164,8	141,0	181,7	200,3	62,5	1,2
Пощенска банка	118,3	115,0	143,0	164,9	59,8	22,8
ПИБ	68,2	89,9	325,8	341,8	52,6	17,5
Райфайзен	144,9	128,2	150,9	126,8	35,3	-0,3
ЦКБ	20,6	18,2	13,2	37,2	15,3	10,6
Прокредит Банк	33,7	28,4	31,9	37,9	12,0	3,9
ББР	46,7	48,7	47,4	41,4	11,8	1,4
Алианц	28,0	32,3	38,5	45,0	11,1	-0,9
СИ Банк	24,2	31,9	40,8	39,8	9,5	-0,8
Сити Банк	15,3	22,5	10,0	13,0	5,6	2,0
ТВИ	-5,4	10,0	15,8	11,8	4,5	1,3
СЖ Банк	73,8	67,8	81,8	108,1	4,3	-11,5
Д Банк	1,9	11,9	10,0	9,9	4,1	2,4
Инвестбанк	-5,3	-3,3	13,7	12,1	2,8	2,3
Пиреос	77,8	56,1	33,8	-8,9	2,2	-2,5
БАКБ	-6,7	-9,4	-4,1	3,8	2,2	2,8
ING Банк	5,4	6,5	-0,5	4,9	1,7	0,7
ИА Банк	6,0	3,7	9,4	29,5	1,2	-2,5
Общинска банка	25,0	16,3	6,8	5,1	1,0	-0,3
Тексим	-5,8	-3,7	0,5	1,4	0,2	0,0
Токуда	2,5	4,6	4,3	-4,3	-1,0	-0,2
Париба	5,2	-0,6	-0,3	-3,6	-1,3	-0,8
Виктория	-17,3	-14,7	-14,9	-9,3	-1,5	1,0
Алфа Банк	30,3	20,0	21,2	3,0		
Банки - общо	1 844,8	1 719,8	1 989,6	2 112,8	517,1	24,7

Март '16	Печалба преди данъци	Δ (12m)	Кредити за фирми (%)		Кредити / Капитал
	BGN mln		Печалба (% от обща)	(% от общо)	
Уникредит	82	1	24,02	21,37	5,71
ОББ	32	4	9,25	8,31	4,48
ДСК	89	-26	26,00	6,66	7,78
Пощенска банка	28	5	8,27	7,41	5,98
Райфайзен	49	26	14,30	6,58	5,92
ПИБ	25	24	7,38	12,55	9,29
БАКБ	0	3	0,15	1,98	5,52
Пиреос	-15	6	-4,39	4,95	6,85
СЖ Банк	3	-7	0,91	6,02	7,72
ИА Банк	3	2	0,94	1,47	10,41
Инвестбанк	0	0	0,11	2,41	6,73
Общинска банка	1	-2	0,16	0,82	7,73
Прокредит Банк	11	1	3,16	3,43	6,61
Алианц	8	-1	2,49	1,84	8,78
ЦКБ	2	-1	0,64	5,18	9,16
СИ Банк	7	-1	2,01	2,87	7,75
ING Банк	0	-1	0,10	0,92	
Д Банк	0	0	0,12	0,91	5,39
Сиги Банк	2	-3	0,69	0,39	39,96
Токуда	0	2	0,07	0,47	6,06
ТВИ	6	-1	1,82	0,41	4,14
Париба	-2	-1	-0,54	0,45	327,64
Виктория	-2	1	-0,45	0,28	4,01
Тексим	0	0	0,01	0,10	2,22
ББР	9	-5	2,67	2,13	1,85
Банки - общо	342	24			6,41

Март '16	Приходи / Разходи (преди обезценка)	Δ (12m)	Приходи / Разходи (след обезценка)	Δ (12m)	Текуща обезценка / Кредити
	%		%		%
Уникредит	35,68%	0,06	58,66%	4,28	0,25
ОББ	35,00%	-4,40	64,28%	-8,20	0,56
ДСК	37,98%	5,47	45,23%	12,38	0,11
Пощенска банка	31,22%	-16,40	61,63%	-5,40	0,51
Райфайзен	47,30%	-4,87	28,31%	-40,27	-0,24
ПИБ	44,90%	-14,76	73,60%	-24,50	0,38
БАКБ	67,57%	-42,52	93,09%	-61,37	0,27
Пиреос	85,98%	12,04	192,15%	-5,34	0,59
СЖ Банк	83,09%	23,90	87,83%	10,91	0,03
ИА Банк	81,24%	21,99	49,39%	-37,06	-0,21
Инвестбанк	70,16%	-22,44	95,88%	-1,65	0,20
Общинска банка	90,39%	3,63	94,82%	18,38	0,07
Прокредит Банк	44,80%	-15,17	49,84%	-2,59	0,08
Алианц	46,71%	-1,05	59,27%	-1,37	0,15
ЦКБ	61,44%	-20,35	94,57%	5,12	0,37
СИ Банк	60,72%	-1,28	71,41%	-0,86	0,12
ING Банк	87,30%	14,42	89,64%	16,97	0,02
Д Банк	54,09%	-19,13	95,77%	-0,83	0,79
Сиги Банк	57,65%	32,64	57,65%	32,64	0,00
Токуда	79,74%	-29,59	91,63%	-60,32	0,14
ТВИ	46,24%	1,37	60,02%	0,89	0,45
Париба	157,47%	14,05	158,35%	14,94	0,00
Виктория	834,41%	609,78	925,81%	669,92	0,10
Тексим	92,81%	1,47	98,60%	-0,17	0,19
ББР	15,66%	-8,72	34,61%	38,48	0,20
Банки - общо	44,57%	-3,58	63,14%	-3,19	0,23

Ключови показатели за българската икономика

	2012	2013	2014	2015	Q1'2016
Номинален БВП (млрд.лв.)	81,5	82,0	83,6	86,4	18,5
Реален БВП (% , годишен ръст) ⁴	0,2	1,3	1,6	3,0	3,0
Инфлация (% , ХИПЦ, 12 м)	2,8	-0,9	-2,0	-0,9	-1,9
Номинална работна заплата (лв.)	731	775	822	894	931
Ниво на безработица (15-64 г., %)	12,4	13,0	11,5	9,2	8,7
Текуща сметка (% от БВП, 12 м)	-0,9	1,3	0,9	1,4	1,5
ПЧИ в България (млн. евро, 12 м)	1320,9	1383,7	1339,1	1593,1	1378,4
Брутен Външен дълг (% от БВП)	90,5	88,1	92,1	77,2	75,1
USD/BGN ⁵	1,48	1,42	1,61	1,79	1,72
Бюджетно салдо (% от БВП)	-0,4	-1,8	-3,7	-2,9	2,1

Източник: НСИ, БНБ, МФ, ББР

Използвани са данни, които са публикувани до 7 юни 2016 г.

Настоящият документ е изготвен на базата на обществено достъпна информация от източници, които се считат за надеждни, но за пълнотата или точността на тази информация не носим отговорност. Всички оценки и мнения, включени в този документ, представляват независима преценка на авторите към момента на неговото публикуване. Запазваме правото си за промяна на мнението по всяко време при актуализиране и постъпване на нова информация.

⁴ Сезонно неизгладени данни

⁵ В края на периода

Този документ е изготвен единствено с информационна цел и не е предназначен, не съставлява и не е част от покана за продажба, отправяне на предложение за закупуване или записване на финансови инструменти, или какъвто и да е съвет за вземане на инвестиционни решения.

Тъй като настоящият документ не представлява пряка или косвена инвестиционна препоръка или инвестиционен съвет, нито целия документ, нито част от него може да се счита за основа, мотив или обосновка за сключване на договор или поемане на какъвто и да е ангажимент.